

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

โดย
นายธนชัย อัจชะสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

โดย
นายธนชัย อัจฉะสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ADMINISTRATOR'S LEADER TRAITS AND THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE
IN SCHOOLS UNDER KANCHANABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

640620078 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้นำ/การประกันคุณภาพภายใน

นาย ธนชัย อัจฉะสวัสดิ์: คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ดันวิมลรัตน์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 80 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีของ นอร์ทเฮาส์ และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความฉลาดเฉลียว 3) การเข้าสังคม 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง และ 5) ความตั้งใจ
2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 2) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ 4) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 6) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และ 7) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

640620078 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : leader traits, The internal quality assurance.

MR. Tanachai UCHASAWAS : ADMINISTRATOR'S LEADER TRAITS AND THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER KANCHANABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 Thesis advisor : Associate Professor Dr. Sakdipan Tonwimonrat

The purposes of this research were to determine 1) the administrator's leader traits under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) The internal quality assurance in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, and 3) The relationship between the administrator's leader traits and the internal quality assurance in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample was 80 schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. The 2 respondents in each school were; an administrator or a deputy administrator and a teacher. There were 160 respondents. The research instrument was an opinionnaire about leader traits based on Northouse's concept and Internal quality assurance based on Bureau of Educational Testing's concept. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings were as follows ;

1. The administrator's leader traits under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level in overall and each aspect and ordered from the highest to lowest arithmetic mean as follows, 1) Integrity 2) Intelligence 3) Sociability 4) Self-confidence and 5) Determination

2. The internal quality assurance in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level in overall and each aspect ,When considering each aspect, 1 aspect is at the highest level and 6 aspects are at the high level and ordered from the highest to lowest arithmetic mean as follows, 1) Preparation of self-assessment reports 2) Evaluate and inspect the quality of education within educational institutions 3) Set educational standards 4) Create educational development plans for educational institutions 5) Follow up on results of operations in order to Develop educational institutions 6) Develop educational institutions to quality and 7) Carry out the educational development plans of educational institutions.

3. The relationship between the administrator's leadership traits and the internal quality assurance of schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 showed a correlation with statistical significance at the 0.01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ความเมตตากรุณา อย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และรองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน และช่วยเหลือ ในการดำเนินงานวิจัย จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมทั้งคณาจารย์ ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อุดม อรุณราช ดร.สุมาลี สุธิกุล นางสุวิไล จันทร์สนอง นางสาว ญาณจิตตินันท์ แสนศรี และนางธีรญา เหมี่ยมจุล กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ไพวิทย์ ใจกล้า และคณะครูโรงเรียนบ้านดอนมะขาม สำหรับการให้คำปรึกษา ให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ ข้อมูล และตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.จันทิมา อัจฉะสวัสดิ์ นายสงบ อัจฉะสวัสดิ์ และครอบครัว พักตร์เพ็ญจันทร์ สำหรับความรักความห่วงใย และกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา นอกจากนี้ ขอขอบคุณพี่ นักศึกษาปริญญาโท รุ่น 39 และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รุ่น 40 ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ สมบูรณ์ด้วยดี

ธนชัย อัจฉะสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	3
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
บทที่ 2.....	13
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
คุณลักษณะผู้นำของบริหาร	13
ความหมายของผู้นำ	13
ความหมายของผู้บริหาร.....	15

ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ.....	17
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ.....	19
การประกันคุณภาพภายใน.....	32
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน.....	32
ความสำคัญและความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	36
มาตรฐานการศึกษาและระดับคุณภาพ.....	37
บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา.....	49
ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	51
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
งานวิจัยในประเทศ.....	63
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
บทที่ 3.....	71
การดำเนินการวิจัย.....	71
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	71
ระเบียบวิธีวิจัย.....	72
แผนแบบการวิจัย.....	72
ประชากร.....	73
กลุ่มตัวอย่าง.....	73
ผู้ให้ข้อมูล.....	73
ตัวแปรที่ศึกษา.....	74
เครื่องมือการเก็บข้อมูล.....	77
การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้.....	78

สรุป	80
บทที่ 4.....	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2	84
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	90
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2	100
บทที่ 5.....	102
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	107
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	107
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	108
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เครื่องมือวิจัย รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	119
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	122
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย และรายชื่อโรงเรียนทดลอง เครื่องมือวิจัย.....	132
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโรงเรียนทดลองเครื่องมือวิจัย	135
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	139

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 143

ประวัติผู้เขียน..... 152

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	60
ตารางที่ 2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	74
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม	84
ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความฉลาดเฉลียว	85
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	86
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความตั้งใจ	87
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความซื่อสัตย์	88
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการเข้าสังคม	89
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม	90
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	91
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	92

ตารางที่ 13 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	93
ตารางที่ 13 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ต่อ).....	94
ตารางที่ 14 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....	95
ตารางที่ 15 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	96
ตารางที่ 16 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง	97
ตารางที่ 17 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพ.....	98
ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.....	100

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย	10
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	11

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันโลกกำลังเดินทางไปสู่สภาพใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมหรือเรียกได้ว่า VUCA เป็นโลกที่ทุกคนต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้โดย V หมายถึง Volatility คือ ความผันผวนสูง เปลี่ยนแปลงฉับพลันรวดเร็วมาจากการที่มีเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นมา U หมายถึง Uncertainty เป็นสภาวะที่มีความไม่แน่นอน ทำให้ขาดความชัดเจน ยากต่อการตัดสินใจ C หมายถึง Complexity ความซับซ้อนที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การเชื่อมต่อทาง เครือข่ายรวมของอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อถึงกันและเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างอุปกรณ์กับระบบคลาวด์ ตลอดจนระหว่างอุปกรณ์กับตัวอุปกรณ์ด้วยตัวเอง และ A หมายถึง Ambiguity ความคลุมเครือที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ สิ่งดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยที่ท้าทาย ทำให้เกิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่¹ ในการศึกษาสภาพการณ์ และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทาย และมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมยุค 4.0 ครอบคลุมรวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับบริหารการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ² การศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ซึ่งประเทศไทยนั้นได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ไว้ว่าการศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน³

---

¹ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, การเรียนรู้ในโลก VUCA Social Quotient (กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562), 1.

² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (กรุงเทพฯ : פרิกหวานกราฟฟิค, 2560), ค.

³ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542), 2.

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนั้นให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละประเทศของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของประชากรไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย⁴

การบริหารจัดการศึกษานั้น “ผู้บริหาร” นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหาร” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็น กลไกหลักในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทาง การศึกษา ซึ่งสิ่งนี้นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือ การเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” นั่นเอง⁵ การศึกษา ไทยในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” ที่มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบต่อการบริหารสถานศึกษา นอกจากการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการระดมความสามารถและทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มี

⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560), 1.

⁵ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ, (สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา จำกัด, 2560), 187.

กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้านเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยต่อไป⁶

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อโดยเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกสถาบัน และทุก องค์การที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล ตลอดทั้งนำ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามแนวการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ นักเรียน และชุมชนมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม⁷ จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า คุณลักษณะผู้นำ และความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผลและความก้าวหน้าในการบริหาร ซึ่งผู้นำแต่ละคนมีคุณลักษณะแตกต่างกันไป⁸ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำของสถานศึกษา คือบุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่น เป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่มให้ปฏิบัติงานสามารถที่จะชักจูงชักนำชี้ทางให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่างๆของกลุ่มให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลและประสิทธิภาพ⁹ ผู้นำหรือผู้บริหารโดยตำแหน่งของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน¹⁰ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34 ได้กำหนดอำนาจ

⁶ เรื่องเดียวกัน, 190.

⁷ ธีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2561), 7.

⁸ Gary Yukl, *Leadership in Organizations*. 9th ed. (New York: Pearson Education Limited, 2020), 194.

⁹ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, *ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), 3.

¹⁰ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542), 2.

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในข้อที่ 1) มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ¹¹ ซึ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหน้าที่ของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก¹² โดยได้ให้ความหมายของ “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดย หน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น¹³

ปัญหาการวิจัย

จากรายงานการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของ สถานศึกษา จำนวน 99 แห่ง พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวม สถานศึกษามีคุณภาพอยู่ใน ระดับยอดเยี่ยมเพียง จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 14.14) โดยมีผล ประเมินรายมาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เข้าถึงระดับยอดเยี่ยม

¹¹ “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546), 15.

¹² เรื่องเดียวกัน 14

¹³ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, (กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ, 2542), 2.

จำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 26.26)¹⁴ ในส่วนการสรุปผลการศึกษาระดับพื้นฐานผลปรากฏด้านระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา มีกิจกรรมการดำเนินแนวทางการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโดยใช้วงจรคุณภาพ หรือรูปแบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.78 แสดงให้เห็นถึงปัญหาบางส่วนของสถานศึกษาที่อาจจัดการกับระบบการประกันคุณภาพไม่ทั่วถึงขาดการนิเทศกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรวมถึงแหล่งข้อมูลหลักฐานของสถานศึกษา ที่ต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 75.76¹⁵ ซึ่งในระบบประกันคุณภาพในนั้นเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่ต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง¹⁶

ในการดำเนินงานของสถานศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น บุคคลที่มีความสามารถในการชี้นำ สั่งการ มีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กร สามารถขจัดปัญหา ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และสามารถชักจูงให้สมาชิกปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น คือ “ผู้นำ”¹⁷ ผู้นำจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อโดยเฉพาะ¹⁸ เช่น คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถที่บุคคลจะ

¹⁴ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2, “รายงานการสังเคราะห์ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2563, ” 16 กรกฎาคม 2564.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

¹⁶ สำนักทดสอบทางการศึกษา,แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ , (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 67.

¹⁷ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), 3.

¹⁸ อีระ รุญเจริญ, การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2561), 7.

เป็นผู้นำจึงควรมีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างเหนือกว่าบุคคลอื่นซึ่งคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำนั้น อาจติดตัวมาตั้งแต่เกิดหรือสร้างและพัฒนาขึ้นมาในภายหลังได้¹⁹ จากรายงานผลการนิเทศบูรณาการ โดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนเป็นฐาน (School Performance Center : SP Center) ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2566 ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา และศึกษานิเทศน์ประจำกลุ่มโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อผู้นิเทศบูรณา การโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจการนิเทศบูรณาการยังไม่เป็นที่พึง พพอใจของผู้ประเมินส่วนใหญ่ โดยมีการสำรวจด้านความรู้ความสามารถในเรื่องที่นิเทศ ด้านการมี มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ด้านการใช้ภาษาและคำพูด ด้านภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ด้านความรู้ความสามารถ ในเรื่องที่นิเทศ และด้านการให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสม²⁰ แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถความ ฉลาดเฉลียว ความเชื่อมั่นในตนเองในการให้ข้อเสนอแนะกับผู้รับการนิเทศ และการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ ดีในการสื่อสาร การเข้าสังคมของผู้บริหารที่อาจมีบางส่วนที่ไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ประเมิน สิ่งทีกล่าว มานี้เป็นคุณลักษณะของผู้นำส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารควรมีเพื่อนำไปพัฒนาการประสิทธิภาพในการทำงาน ต่อไป

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารโดยตำแหน่ง พร้อมกับการเป็นผู้นำที่ดี มีความรู้ มีคุณลักษณะส่วนบุคคลและ คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เหมาะสม สามารถใช้ ศาสตร์และศิลป์ ในการบริการงาน สามารถนำพาองค์กร ไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับแก่เพื่อนร่วมงาน สังคม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง²¹ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อโดยเฉพาะ สามารถชักจูง หรือโน้มน้าวให้ ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะแสดง ให้เห็นถึงการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

¹⁹ สัมมา ธนินิธิย์, *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร* (กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2556), 55.

²⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. “รายงานผลการนิเทศบูรณา การโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนเป็นฐาน (School Performance Center : SP Center) ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2566 ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2565.” 3 มกราคม 2566.

²¹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, *คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*, (สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา จำกัด, 2560), 191.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2

ข้อคำถามของการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมุติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ที่กล่าวว่า โรงเรียนเป็นระบบเปิด (Schools as Open Systems) แม้ว่าระดับของการความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอาจแตกต่างกันไปตามทฤษฎีระบบเปิด โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นระบบจึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation process) และผลผลิต (Outputs) ทั้งนี้จะมีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) รวมถึงข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใดมาเป็นกรอบของการวิจัย²²

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารและการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมี ผู้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้บริหารไว้ ได้แก่ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำไว้ดังนี้ 1) ลักษณะการควบคุม 2) การตรวจตรา 3) สามลักษณะของการประสานงาน 4) ลักษณะของการวินิจฉัยสั่งการ 5) ลักษณะการโน้มน้าวให้ทำงาน 6) ลักษณะของการประเมินผลงาน พระครูสุตวรธรรมกิจ กล่าวว่า โมเดลคุณลักษณะผู้นำ 1) มีความซื่อสัตย์ 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มีความรู้ 4) มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด 5) มีความมุ่งมั่น 6) มีบุคลิกภาพดี 7) มีทักษะในการสื่อสาร 8) มีภาวะผู้นำ²³ ภารดี อนันต์นาวิ กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำ (Trait Approach) ได้แก่ 1) มีสติปัญญา (Intelligence) 2) มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี (Relationship) 3) ทำทางดี (SMART) 4) มีความมีผู้นำที่แสดงภาวะผู้นำ (LEADERSHIP)²⁴ สต็อกดิลล์ (Stogdill) ได้จัดกลุ่มคุณลักษณะบุคคลเป็น 6 ประการรายละเอียดดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สติปัญญาและความสามารถ 4) บุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน 6) คุณลักษณะทางสังคม²⁵ บาส (Bass)

²² Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and practices**, 7th ed. (CA: Wadsworth, 2022), 23-25.

²³ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส ,**ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership**, พิมพ์ครั้งที่ 2. (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), 4.

²⁴ ภารดี อนันต์นาวิ. “ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.” ใน **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**, 6-8. ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

²⁵ Ralph M. Stogdill, **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research** (New York: the Free Press, 1974), 74-82.

ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของผู้บริหารซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม 3) คุณลักษณะสติปัญญา 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน 6) คุณลักษณะทางสังคม²⁶ นอร์ทเฮาส์ (Northouse) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) ความฉลาดเฉลียว 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง 3) ความตั้งใจ 4) ความซื่อสัตย์ 5) การเข้าสังคม²⁷

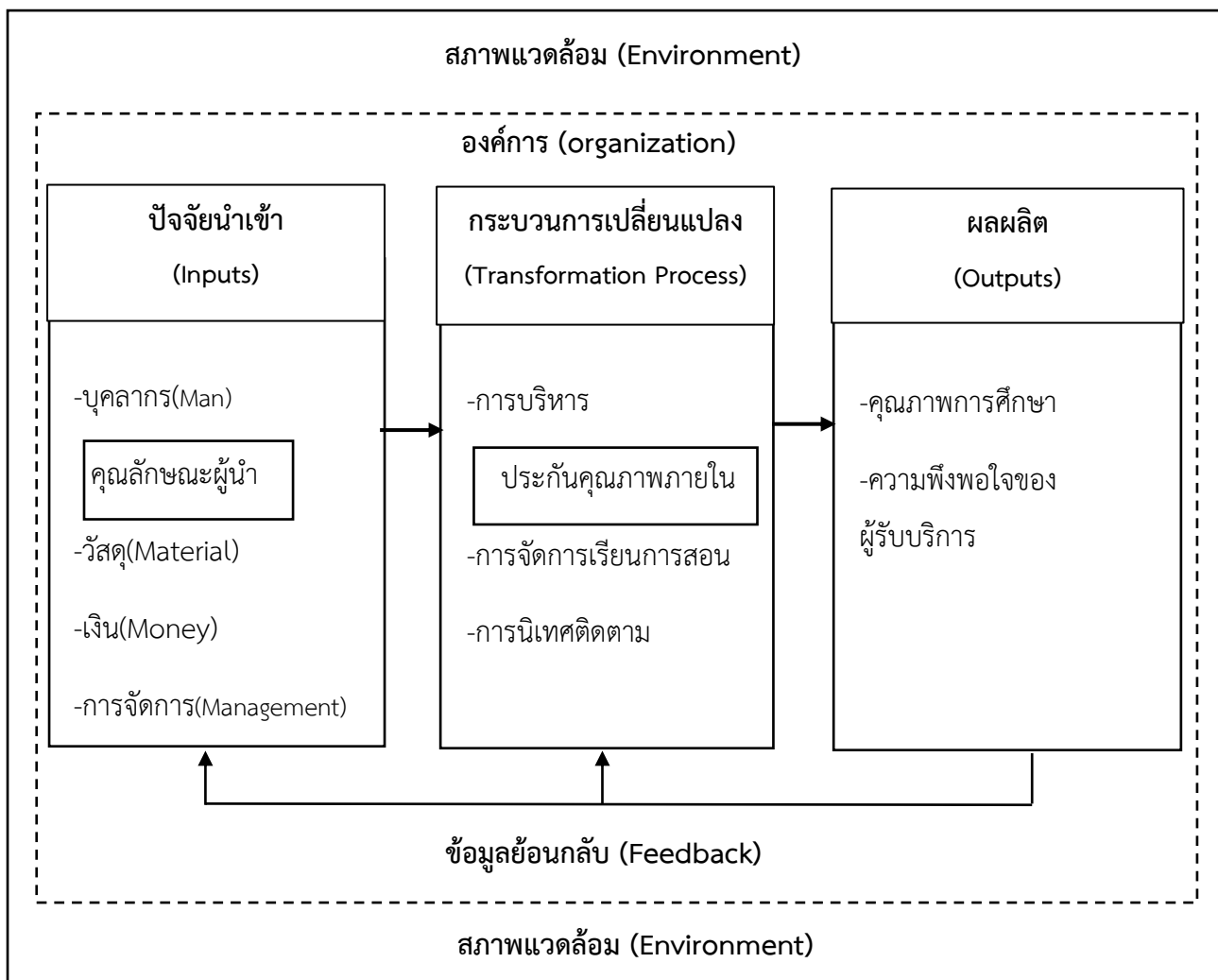
ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 มี 8 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง²⁸ และสำนักทดสอบทางการศึกษากำหนดรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา ในปี พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 7 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง²⁹

²⁶ Bernard M. Bass, *Stogdill's handbook of leadership* (New York: The free press, 1981), 73-81.

²⁷ Peter G. Northouse, *Leadership: Theory and Practice*, 8th ed.(CA: Sage Publication, Inc., 2018), 68-73.

²⁸ สำนักทดสอบทางการศึกษา, *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*, (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 3.

²⁹ สำนักทดสอบทางการศึกษา, *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑*, (กรุงเทพฯ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2563), 17-22.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and practices**, 7th ed. (CA: Wadsworth, 2022), 23-25.

: Peter G. Northouse, **Leadership: Theory and Practice**, 8th ed. (CA: Sage Publication, Inc., 2018), 68-73.

: สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑**, (กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2563), 17-22.

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีของ นอร์ทเฮาส์ (Northouse) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิด คุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความฉลาดเฉลียว (intelligence) 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) 3) ความตั้งใจ (determination) 4) ความซื่อสัตย์ (integrity) 5) การเข้าสังคม (sociability) และศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาได้ กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา ของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังแผนภูมิ

คุณลักษณะผู้นำ (X_{tot})	การประกันคุณภาพภายใน (Y_{tot})
1. ความฉลาดเฉลียว (X_1)	1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_2)	2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)
3. ความตั้งใจ (X_3)	3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (Y_3)
4. ความซื่อสัตย์ (X_4)	4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน (Y_4)
5. การเข้าสังคม (X_5)	5. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)
	6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)
	7. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y_7)

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Peter G. Northouse, *Leadership: Theory and Practice*, 8th ed. (CA: SAGE Publication, Inc., 2018), 68-73.

: สำนักทดสอบทางการศึกษา, *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑*, (กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย, 2563), 17-22.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ได้ดังนี้

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นในตัวบุคคล สร้างความแตกต่างจากผู้อื่น ทั้งด้านร่างกายความรู้สึก และการแสดงออก ศักยภาพทางความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่ช่วยให้ ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะนั้นอาจติดตัวมาตั้งแต่เกิดหรือสร้างและพัฒนาขึ้นมาในภายหลังได้ ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ 1) ความฉลาดเฉลียว 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง 3) ความตั้งใจ 4) ความซื่อสัตย์ 5) การเข้าสังคม

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและขยายโอกาส โดยอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 99 โรงเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัย เพื่อนำมาประกอบการศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะผู้นำของบริหาร

ความหมายของผู้นำ

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี กล่าวว่า นักวิชาการทางด้านภาวะผู้นำมีความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับนิยามหรือความหมายของผู้นำ ทั้งนี้สาเหตุที่นักวิชาการมีความเห็นแตกต่างกันเป็นเพราะภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ที่เกี่ยวข้องกับ "ผู้นำ" "ผู้ตาม" และ "สถานการณ์" โดยนักวิชาการบางกลุ่มได้มุ่งความสนใจไปที่เรื่องของบุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ หรือพฤติกรรมของผู้นำ ขณะที่บางกลุ่มนั้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และบางส่วนยังศึกษาองค์ประกอบปัจจัยของสถานการณ์ที่มีผลกระทบหรืออิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้นำปฏิบัติ³⁰

สุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ชี้นำและนำพาผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยการกำหนดนโยบายที่ใหญ่และสำคัญขององค์กร ส่วนผู้บริหารหรือผู้จัดการ หมายถึง ผู้ดำเนินการใน การทำนโยบายไปปฏิบัติและทำสิ่งให้ถูกต้อง โดยพยายาม หาทางแก้ไขปัญหาในกิจวัตรประจำใน องค์กร³¹

พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นซึ่ง อาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่มให้

³⁰ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, ภาวะผู้นำร่วมสมัย Contemporary Leadership, (กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2557), 9.

³¹ สุนทร โคตรบรรเทา, ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2560), 20.

ปฏิบัติงานสามารถที่จะชักจูงชักนำชี้ทางให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่างๆของกลุ่มให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลและประสิทธิผล³²

สมชาติ กิจยรรยง กล่าวว่า ผู้นำคือบุคคลใด ๆ ซึ่งเหมาะสมที่จะปลุกปั่นแนะนำคนอื่นๆให้ประพฤติ และปฏิบัติ โดยที่บุคคลนั้นมีอำนาจแสดงความเห็นหรืออำนาจพิเศษ หรือเจตนารมณ์อันเข้มแข็งหรือความสามารถในการปกครอง³³

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ กล่าวว่า ผู้นำหมายถึง ถึงบุคคลที่มีความสามารถในการชี้นำ สั่งการ มีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กร สามารถขจัดปัญหา ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและสามารถชักจูงให้สมาชิกปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้สมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำด้วย³⁴

พระครูสุตวรธรรมกิจ กล่าวว่า ผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีบารมีและมีบทบาทรวมทั้งมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นสามารถชักจูงสั่งการหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลและประสิทธิผลผู้นำอาจได้รับตำแหน่งมาด้วยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งหรือยกตัวเองขึ้นเป็นผู้นำก็ได้แต่สมาชิกกลุ่มยอมรับว่าเป็นผู้นำอย่างจริงใจ³⁵

นพพงษ์ บุญจิตราดุล ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ดังนี้ 1) ผู้นำคือ ผู้มีอิทธิพลในทางถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นและมีมากกว่าคนอื่นๆ 2) ผู้นำคือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มให้เป็นหัวหน้า 3) ผู้นำคือ ผู้ใช้อิทธิพลมากในการกำหนดเป้าหมาย หรือการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของ กลุ่มหรือองค์กร 4) ผู้นำ คือ ผู้ได้รับตำแหน่งในสำนักงาน และมีอิทธิพลในตัวสูง (มองในเชิงตำแหน่งงาน)³⁶

³² พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), 3.

³³ สมชาติ กิจยรรยง, ศาสตร์และศิลป์ของผู้นำที่ครองใจ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: IBC Group, 2564), 9.

³⁴ ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, ภาวะผู้นำผู้บริหาร, (กรุงเทพฯ: พลก๊อปปี้ เซอร์วิสแอนด์ซัพพลาย, 2560), 2.

³⁵ พระครูสุตวรธรรมกิจ, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), 9.

³⁶ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, ใ้ตย์อำนวยการ, พิมพ์ครั้งที่ 5 (นนทบุรี: ธีรณสาร จำกัด, 2557), 24.

ดูบริน (DuBrin) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นผู้อื่นให้บรรลุเป้าหมายที่คุ้มค่า ดังนั้น ผู้นำจะมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ ความมั่นใจและการสนับสนุนในหมู่ผู้คนที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร³⁷

ยुक (Yukl) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีความสำเร็จในการบริหารไปจนถึงผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น พลังงานที่ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย สัญชาตญาณ การมองการณ์ไกล และพลังโน้มน้าวจิตใจ รวมถึงคุณลักษณะของผู้นำ เช่น บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ค่านิยม และทักษะ บางคนเป็นผู้นำตามธรรมชาติ หรือ ลักษณะที่คนอื่นไม่มี³⁸

มุกโปกจา (Mukhopadhyay) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำด้านการศึกษาคือผู้ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการบทบาทหน้าที่ เช่น การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การจัดตารางเวลา การบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก การประเมิน ครู อาจารย์ เป็นต้น ผู้นำเหล่านี้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีหลักของการศึกษา: การเรียนรู้ การสนับสนุนผู้เรียน การสอนการสอนสนับสนุนครู, หลักสูตร, สื่อการเรียนรู้, การประเมิน, ข้อเสนอแนะและการปรับปรุง³⁹

จากความหมายของผู้นำที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใด ๆ ที่มีอิทธิพลหรืออำนาจในการชี้นำ เหนือกว่าผู้อื่นในกลุ่ม สามารถชักจูงให้บุคคลในกลุ่มปฏิบัติตาม เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ การเป็นผู้นำอาจได้มาจากการแต่งตั้งหรือการยอมรับของสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ

ความหมายของผู้บริหาร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน⁴⁰ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ

³⁷ Andrew J. DuBrin, *Leadership Research Findings, Practice, and Skills*, 8th ed. (Canada Nelson Education, 2016), 2.

³⁸ Gary Yukl, *Leadership in Organizations*, 9th ed. (New York: Pearson Education Limited, 2020), 31.

³⁹ Marmar Mukhopadhyay, *ACADEMIC LEADERSHIP Enhancing School Effectiveness*, (Chennai: Deanta Global Publishing Services, 2023), 22.

⁴⁰ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542), 2.

โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

(2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำ นิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อ เสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญาบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) จะให้มีรองผู้อำนวยการ หรือ รองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้⁴¹

สุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่า ผู้บริหารหรือผู้จัดการ หมายถึง ผู้ดำเนินการในการทำนโยบายไปปฏิบัติและทำสิ่งให้ถูกต้อง โดยพยายาม หาทางแก้ไขปัญหาในกิจวัตรประจำในองค์การ⁴²

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้บริหารโดยตำแหน่ง พร้อมกับ การเป็นผู้เป็นที่ดี มีความรู้ ความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีคุณลักษณะส่วนบุคคลและ

⁴¹ “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546), 15.

⁴² สุนทร โคตรบรรเทา, **ภาวะผู้นำในองค์การสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**, (กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2560), 20.

คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เหมาะสม สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการบริการงาน สามารถนำพาองค์กร ไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับแก่เพื่อนร่วมงาน สังคม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง⁴³

จากความหมายของผู้บริหาร ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผู้บริหารคือบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบ การบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน และเป็นผู้ดำเนินการในการทำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติและทำสิ่งให้ถูกต้อง โดยพยายาม หาทางแก้ไขปัญหาในกิจวัตรประจำในสถานศึกษา

ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ

คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะในตัวผู้นำ ซึ่งอาจติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดหรือ เกิดขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้นำซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพในการนำองค์กร หรือหน่วยงานนั้น คุณลักษณะของผู้นำที่ก่อให้เกิดความสำเร็จใน หน่วยงานนั้นมีหลายคุณลักษณะ และอาจไม่สามารถระบุได้ว่าคุณลักษณะที่ดีที่สุดของผู้นำควรจะเป็น อย่างไร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคุณลักษณะผู้นำไว้หลากหลายดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่า คุณลักษณะมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Traits” ซึ่งหมายถึง “คุณสมบัติที่โดดเด่นในตัวบุคคล” ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นในตัวเอง ซึ่งไม่เหมือนคนอื่นที่ไม่เป็นผู้นำ⁴⁴

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี กล่าวว่า ผู้นำมีเอกลักษณ์เฉพาะของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่สร้างความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นและคุณลักษณะเหล่านี้จะติดตัวอย่างยาวนาน เช่น ลักษณะทางด้านกายภาพ ความสูง น้ำหนัก ในการวิจัยในยุคแรกของศตวรรษที่ 20 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ ค้นพบคุณลักษณะที่หลากหลายที่กำหนดความมีประสิทธิภาพของผู้นำ อย่างไรก็ตามจำนวน คุณลักษณะที่ได้จากการวิจัย ไม่สามารถตอบคำถามในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ฮิตเลอร์ หรือ นโปเลียน ที่ไม่ได้มีรูปร่างสูง แต่สามารถเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ⁴⁵

⁴³ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**, (สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา จำกัด, 2560), 191.

⁴⁴ สุนทร โคตรบรรเทา, **ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**, (กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2560), 44.

⁴⁵ ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, **ภาวะผู้นำร่วมสมัย Contemporary Leadership** (กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2557), 72.

สัμμα รธนินธ์ กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในตัวบุคคล ที่เป็นผู้นำซึ่งเป็นคุณสมบัติที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออกของผู้นำ ที่ทำให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวผู้ร่วมงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เช่น คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถที่บุคคลจะเป็นผู้นำจึงควรมีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างเหนือกว่าบุคคลอื่นซึ่งคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำนั้นอาจติดตัวมาตั้งแต่เกิดหรือสร้างและพัฒนาขึ้นมาในภายหลังได้⁴⁶

ดูบริน (DuBrin) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่มีส่วนช่วยในการเป็นผู้นำในหลาย ๆ สถานการณ์ ลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประการคือ ลักษณะบุคลิกภาพทั่วไป เช่น ความมั่นใจในตนเองและความน่าเชื่อถือ และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน เช่น ความกระตือรือร้น⁴⁷

นอร์ทเฮาส์ (Northouse) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะความเป็นผู้นำที่ทำให้คนบางคนแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ และความแตกต่างนี้ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเป็นผู้นำ⁴⁸

ยुक (Yukl) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพที่ต่างกันอย่างหลากหลายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและความก้าวหน้าในการบริหาร ซึ่งผู้นำแต่ละคนมีคุณลักษณะแตกต่างกันไป⁴⁹

จากความหมายของคุณลักษณะผู้นำที่กล่าวมา สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นในตัวบุคคล สร้างความแตกต่างจากผู้อื่น ทั้งด้านร่างกายความรู้สึก และการแสดงออก ศักยภาพทางความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่ช่วยให้ ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะนั้นอาจติดตัวมาตั้งแต่เกิดหรือสร้างและพัฒนาขึ้นมาในภายหลังได้

⁴⁶ สัμμα รธนินธ์, *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร* (กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2556), 55.

⁴⁷ Andrew J. DuBrin, *Leadership Research Findings, Practice, and Skills*, 8th ed. (Canada: Nelson Education, 2019), 28.

⁴⁸ Peter G. Northouse, *Leadership: Theory and Practice*, 8th ed. (CA: Sage Publication, Inc., 2018), 66.

⁴⁹ Gary Yukl, *Leadership in Organizations*, 9th ed. (New York: Pearson Education Limited, 2020), 194.

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำในกลุ่มคุณลักษณะนี้ เป็นทฤษฎีในกลุ่มแรก ๆ ที่นักวิจัยและผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำพยายามที่จะนำเสนอแนวคิดทฤษฎีอย่างเป็นระบบ ทฤษฎีในกลุ่มนี้มีระยะเวลาของการศึกษาค่อนข้างยาวนาน (นักวิจัยบางท่านเสนอว่า อยู่ในช่วงประมาณ ค.ศ. 1927-1998 แต่บางท่านเสนอว่าอยู่ในช่วงประมาณ ค.ศ. 1970-2006) ในตอนเริ่มต้นกลุ่มนี้จะเน้น การศึกษาว่าคุณลักษณะอะไรของผู้นำที่จะส่งผลหรือมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของผู้นำ การศึกษาคุณลักษณะในช่วงแรกมีการระบุลักษณะทางกายภาพ คุณลักษณะ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคลซึ่งเชื่อว่าเป็นลักษณะผู้นำตามธรรมชาติ (Natural Leaders) ประมาณ ช่วงต้นศตวรรษที่ 19 การศึกษาภาวะผู้นำในกลุ่มคุณลักษณะนี้จะศึกษาว่าอะไรเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ยิ่งใหญ่ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (Greatman Theory) ซึ่งจะศึกษา ในเรื่องคุณสมบัติที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และคุณลักษณะประจำตัวของผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ในทางสังคม หรือการเมือง ต่อมาช่วงกลางศตวรรษที่ 19 แนวทางการศึกษานี้ถูกตั้งคำถามและตรวจสอบด้วย การศึกษาวิจัยในเรื่องความเป็นสากลและการนำไปใช้ในการอธิบายคุณลักษณะภาวะผู้นำโดยทั่วไป การวิจัยหลายร้อยเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ แต่ไม่พบว่าคุณลักษณะของบุคคล มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนและคงเส้นคงวากับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล การวิจัยในระยะแรก ไม่ได้สนใจคำถามว่าคุณลักษณะจะมีปฏิสัมพันธ์อย่างไรกับบุคลิกภาพและพฤติกรรม หรือ สถานการณ์จะเป็นตัวตัดสินความแตกต่างของคุณลักษณะและทักษะของผู้นำที่มีประสิทธิผล อย่างไร ภายหลังผลการศึกษาวิจัยเริ่มต้นรวบรวมคุณลักษณะและทักษะที่สำคัญ สามารถใช้ การวัด (measures) ได้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้อธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ในช่วงตอน ปลายศตวรรษที่ 19 นักจิตวิทยาอุตสาหกรรมสนใจการศึกษาภาวะผู้นำในการบริหารจัดการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาจะเน้นที่ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ขององค์กร รวมถึงการศึกษาวิจัยหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้บริหารให้เหมาะสมกับตำแหน่ง นำไปใช้ในการฝึกอบรมหรือพัฒนาผู้บริหารหรือผู้จัดการ ให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเหล่านั้นหรือนำไปใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิผลในการบริหารจัดการ และรวมถึงการนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาผู้บริหาร เพื่อการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เมื่อก้าวถึงทฤษฎีใน กลุ่มนี้จะมีคำบางคำที่เรามักจะพบบ่อย ๆ คือคำว่า คุณลักษณะ (Trait) และคำว่า บุคลิกภาพ (Personality) ซึ่งคุณลักษณะในที่นี้ มีความหมายถึงโครงสร้างที่อยู่บนพื้นฐานของความ แตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนบุคลิกภาพเป็นรูปแบบของการรวบรวมคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง ระหว่างบุคคล หรืออีกความหมายหนึ่งบุคลิกภาพก็คือคุณลักษณะที่บูรณาการกันของบุคคล เช่น บุคลิกภาพแบบยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) อาจจะประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยที่มี ความสัมพันธ์กัน เช่น มีความ

ไว้วางใจ (Trustingness) เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง (Altruism) ให้ความร่วมมือ (Compliance) มีจิตใจอ่อนโยน (Tendermindedness) นอกจากนั้นในการศึกษาถึงคุณลักษณะของภาวะผู้นำยังมีการกล่าวถึงคุณลักษณะซึ่งเป็นที่ต้องการสำหรับการกระทำบางสิ่งบางอย่างที่เรียกกันว่า “สมรรถนะ หรือ ชีตความสามารถ (Competencies)” เช่น นักวิชาการบางคนอาจจะระบุคุณลักษณะของภาวะผู้นำว่าเป็นสมรรถนะ หรือชีตความสามารถ⁵⁰

ทฤษฎีลักษณะของผู้นำมุ่งศึกษาว่าผู้นำที่ดีจะมีลักษณะอย่างไรบ้างจุดเริ่มต้นมาจากทฤษฎีมหาบุรุษ (The Great Man Theory) ซึ่งเสนอว่า (Trait theories) ผู้นำคือ ผู้ที่เกิดมาพร้อมกับคุณสมบัติของความเป็นผู้นำ ซึ่งทำให้ผู้นำ เหล่านี้มีลักษณะพิเศษที่ไม่เหมือนบุคคลธรรมดาทั่วไปซึ่งเป็นผู้ตาม ทฤษฎีในกลุ่มนี้พยายามค้นหาลักษณะ ผู้นำที่ดีและมีความสามารถว่าควรจะเป็นอย่างไร ทฤษฎีลักษณะผู้นำเป็นทฤษฎีระยะแรกของการศึกษา เรื่องภาวะผู้นำและเป็นพื้นฐานความรู้ของวิชา นี้ ถึงแม้จะมีการศึกษาลักษณะของผู้นำมาอย่างน้อย 80 กว่าปีแล้ว ในปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาเรื่องนี้ อยู่เช่นกัน สิ่งที่นักวิจัยที่ศึกษาลักษณะผู้นำมุ่งศึกษาในเรื่องนี้ คือ บุคลิกภาพ (personality) ความสามารถทางร่างกาย (physical ability) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Social-related characteristics) และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (work-related characteristics)⁵¹

วิธีการศึกษาแบบคุณลักษณะ (The Trait Approach) การพยายามที่จะเข้าใจเรื่องความสำเร็จในการเป็นผู้นำขั้นต้น ต้องตั้งมั่นอยู่ที่คุณลักษณะของผู้นำ คือ การจำแนก และการมองเห็น คุณลักษณะของตัวผู้นำ เช่นมีความมั่นใจในตัวเอง ความฉลาด จาก การค้นคว้าเบื้องต้น ผู้นำที่มีความสามารถได้มาซึ่งระดับของความยิ่งใหญ่ (A level of greatness) เป็นที่ขนานนามที่รู้จักกันว่าทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่ (The Great Man Theory) พื้นฐานของทฤษฎีนี้คือใครที่เกิดมามีคุณลักษณะที่ดี ก็จะกลายมาเป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ ถึงอย่างไรก็ตาม ธรรมชาติแล้วจากการค้นคว้าวิจัย คุณลักษณะส่วนตัวกับความสำเร็จใน การเป็นผู้มีความสัมพันธ์ต่อกันมีน้อยมากในระหว่างปี ค.ศ. 1940 ถึง ค.ศ. 1950 นักจิตวิทยาก็ได้ทำการทดสอบแบบจิตวิทยาเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนตัวโดยทั่วไปของคน ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้มีการมุ่งเน้น ตรงที่คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวผู้นำและที่ไม่มีอยู่ในตัวผู้ที่ไม่เป็นผู้นำด้วย นักวิจัยในปัจจุบันยังคงมีความพึงพอใจกับคุณลักษณะ

⁵⁰ รัตติกรณ์ จงวิศาล, ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), 205-206.

⁵¹ บุชยา วีรกุล, ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558), 90.

เฉพาะที่ มีความสำคัญต่อการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จถึง 3 คุณลักษณะ ที่ทำให้เชื่อว่ามี ความสำคัญต่อการเป็นผู้นำ คือ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความซื่อสัตย์ แรงผลักดันการจูงใจ

1. ความเชื่อมั่นในตัวเอง คือ ระดับความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ความคิด สถานภาพของคณนั้น ผู้นำที่มีเอกลักษณ์และความเชื่อมั่น จะทำ ให้ดูมีความแตกต่างไปจากผู้ตาม และทำให้ดูมีความ น่าเชื่อถือ และเป็นการผูกมัดระหว่างผู้ตามและผู้นำในการปฏิบัติงาน ผู้นำที่ กระทบหรือรันท้องมีความ มั่นใจในตัวเองที่จะตัดสินใจและแก้ปัญหา แต่ ถ้าผู้นำไม่มีความมั่นใจในตัวเองที่จะตัดสินใจก็อาจจะ ทำให้เกิดความผิดพลาด ซึ่งจะทำให้คนที่ เป็นผู้นำต้องหยุดการปฏิบัติงานนั้นๆเลย ความ มั่นใจจึง เป็น 1 ใน 3 ของคุณลักษณะที่ผู้นำต้องมีอยู่ในตัวเอง เพื่อจะ ได้ใช้ในการแข่งขันในการปฏิบัติงานใน ยุคโลกปัจจุบัน

2. ความซื่อสัตย์ คือการไม่หลอกลวงและการพูดแต่ความจริง ยึดหลักคุณธรรม หมายถึง ความเป็นหนึ่งเดียวและมีความมั่นคง ผู้นำ ต้องการความเคารพนับถือและความจงรักภักดี นี่ก็คือหลักการขั้นพื้นฐานโดยทั่วไปของความเชื่อถือกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม ในปัจจุบัน คนส่วนมากมักจะมีความระมัดระวังในการใช้อำนาจ การแสดงออกว่า มีความซื่อสัตย์และการมี คุณธรรม จึงมีความสำคัญในการลดความไม่ เชื่อถือและช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นด้วย ผู้นำที่ ประสบความสำเร็จยอมทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือได้ง่าย และผลที่ได้จากการสำรวจ 1 ใน 1,500 แบบสอบถามได้ถามว่าอะไรที่ทำให้ผู้นำดูมีค่าที่สุด คำตอบที่ได้ก็คือการมีคุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่ สำคัญมากที่สุด

ดังนั้นความซื่อสัตย์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการเป็นผู้นำและการที่เราจะตัดสินใจเชื่อใคร เราก็ต้องดูว่า ผู้นำนั้นมีความน่าเชื่อถือขนาดไหน และเราก็ต้องเชื่อในคุณธรรมของผู้นำคนนั้นด้วย

3. แรงผลักดัน-การจูงใจ คือ แรงกระตุ้นซึ่งทำให้เรื่องความพยายามในตัวแบบของผู้นำ ผู้นำที่มีแรงผลักดันจะประสบความสำเร็จ มีพลัง การยืนหยัด และการบรรลุเป้าหมายได้ ทำให้ผู้นำ จะต้องมีการะ ในการรับผิดชอบงานใหม่ๆเสมอและการควบคุมงานเพื่อให้สำเร็จ แรงผลักดันที่ เข้มแข็งจึงเป็นพลังอย่างสูงที่จะทำให้เกิดการแข่งขันและจัดการงานได้ผลดี

จากที่ได้กล่าวมาถึงคุณลักษณะเฉพาะที่มีความสำคัญต่อการเป็น ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ทั้ง 3 ข้อ เช่นความเชื่อมั่นใจตัวเอง ความซื่อสัตย์ และแรงผลักดัน-การจูงใจ อันเป็นคุณค่าที่สำคัญ

ของการเป็น ผู้นำ ในปัจจุบันการค้นคว้ายังได้ค้นพบวิธีการใดหรืออย่างไรที่ทำให้เกิด พฤติกรรมของ การเป็นผู้นำ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการเป็นผู้นำ⁵²

คุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้นำที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการนำองค์กรนั้นมี ผู้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส ได้กล่าวถึง คุณลักษณะผู้นำไว้ดังนี้ 1) ลักษณะการควบคุม 2)การตรวจตรา3) สามลักษณะของการประสานงาน 4) ลักษณะของการวินิจฉัยสั่งการ 5) ลักษณะ การโน้มน้าวให้ทำงาน 6) ลักษณะของการประเมินผลงาน⁵³

พระครูสุตวรธรรมกิจ ได้กล่าวถึงโมเดลคุณลักษณะผู้นำไว้ดังนี้ 1) มีความซื่อสัตย์ 2) มี ความคิดสร้างสรรค์ 3) มีความรู้ 4) มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด 5) มีความมุ่งมั่น 6) มีบุคลิกภาพดี 7) มีทักษะในการสื่อสาร 8) มีภาวะผู้นำ⁵⁴

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ได้กล่าวถึงรูปแบบผู้นำในด้านแรงจูงใจและคุณลักษณะของผู้นำดังนี้ 1) ด้านความสำเร็จ โดยมีความทะเยอทะยาน มีพลังผลักดัน มีความริเริ่ม 2) ด้านแรงจูงใจทางสังคม และส่วนบุคคล 3) ด้านภาพลักษณ์ มีความซื่อสัตย์ เชื่อถือได้ เชื่อมั่นในตนเอง(ความมั่นคงในอารมณ์) มีการริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ และมีเสน่ห์⁵⁵

สุกัญญา แซ่มซ้อย ได้กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ คุณลักษณะ แห่งจิต 5 ประการ สำหรับอนาคต (Five Minds for the Future) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ อยู่ ภายในตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเองให้ รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนี้ ประกอบด้วย 1) จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind) 2) จิตสังเคราะห์

⁵² วิเชียร วิทยอดม, ภาวะผู้นำ (ฉบับแนวใหม่) Leadership, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: บริษัท ธนธัชการพิมพ์จำกัด, 2558), 21-24.

⁵³ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership, พิมพ์ ครั้งที่ 2 (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), 4.

⁵⁴ พระครูสุตวรธรรมกิจ, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), 13.

⁵⁵ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, โน้ตย่อบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 5 (นนทบุรี: ตีรณสาร จำกัด, 2557), 27.

(Synthesizing Mind) 3) จิตสร้างสรรค์ (Creative Mind) 4) จิตเคารพ (Respectful Mind) และ 5) จิตจริยธรรม (Ethical Mind)⁵⁶

อำเภอ ไชยแก้ว กล่าวว่า องค์การใดที่ต้องการประสบความสำเร็จย่อมต้องการผู้บริหาร หรือผู้จัดการที่มีลักษณะเป็นผู้นำดังนี้ 1) มีความฉลาด ผู้นำต้องมีระดับความรู้และสติปัญญาโดยเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลที่ให้เขาเป็นผู้นำ เพราะผู้นำต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ บุคคลที่มีความฉลาดเท่านั้นจึงสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ 2) มีวุฒิภาวะทางสังคม ผู้นำต้องมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างกว้างขวาง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดียอมรับสภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะผิดหวังหรือประสบความสำเร็จ ผู้นำต้องมีความอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ พยายามขจัดความรู้สึกต่อต้านสังคม หรือต่อต้านคนอื่นให้เหลือน้อยที่สุด เป็นผู้ที่มิหะตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้ความเคารพต่อตนเอง 3) มีแรงจูงใจภายใน ผู้นำต้องมีแรงขับที่สร้างประสิทธิภาพการทำงานให้สำเร็จอยู่เสมอ เมื่อทำสิ่งหนึ่งสำเร็จก็ต้องการทำสิ่งอื่นต่อไป เมื่อทำสิ่งใดสำเร็จกลายเป็นแรงจูงใจทำหายให้ทำสิ่งอื่นให้สำเร็จต่อไป ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง เพราะความรับผิดชอบเป็นบันไดที่ทำให้เขามีโอกาสประสบความสำเร็จ 4) มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้น เขายอมรับอยู่เสมอว่า งานที่สำเร็จนั้นมีคนอื่นช่วยทำ ไม่ใช่ทำด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้นำต้องพัฒนาความเข้าใจและทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้นำต้องให้ความนับถือผู้อื่นและจำต้องระลึกอยู่เสมอว่า ความสำเร็จในการเป็นผู้นำนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกับผู้อื่น และการติดต่อกับบุคคลอื่นในฐานะที่เขาเป็นบุคคล ไม่ใช่ในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเท่านั้น ผู้นำต้องยอมรับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนอื่น และมีความสนใจร่วมกับผู้อื่น 5) มีความสามารถในการชักจูงใจผู้อื่น บุคคลจำนวนมากเชื่อว่าความสามารถในการชักจูงใจผู้อื่นซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นที่สุดในการเป็นผู้นำ 6) อุทิศตนให้แก่เป้าหมายขององค์การ ในองค์การทุกประเภทมีงานยากลำบากซึ่งต้องปฏิบัติให้สำเร็จ เช่น การเพิ่มยอดขาย การลดต้นทุน การได้ลูกค้ารายใหม่ หรือการขายหุ้น เป็นต้น การมีประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับว่าเขาผูกมัดต่อเป้าหมายที่ต้องการบรรลุอย่างไรเป็นส่วนใหญ่ การอุทิศตนถูกแสดงให้เห็นโดยการทำงานหนักด้วยตัวเอง 7) มีความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ผู้บริหารต้องการให้บุคคลอื่นทำงานอย่างเต็มความสามารถ จึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างโดยการทำงานหนัก หรือผู้บริหารวางแผนรณรงค์ทางเศรษฐกิจ ต้องการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพทราบว่าบุคคลสังเกตพฤติกรรมของเขาและมักจะประพฤติในลักษณะที่

⁵⁶ สุกัญญา แซ่ม้อย, การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2560), 148.

คล้ายคลึงกัน 8) มีความเต็มใจรับความเสี่ยง ผู้สังเกตการณ์คนหนึ่งให้ข้อคิดเห็นที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงและความเป็นผู้นำว่า “ความแน่วแน่ (ในการเป็นผู้นำ) คือความเต็มใจรับความเสี่ยง” ความเสี่ยงคือโอกาสที่สูญเสีย ได้รับบาดเจ็บ เสียผลประโยชน์หรือพ่ายแพ้ 9) มีความเต็มใจรับความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้บริหารไม่สามารถมอบหมายความรับผิดชอบที่มีต่อกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ มักจะพยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดความผิดพลาด เช่น ผู้จัดการแผนกขายตำหนิพนักงานขายที่ไม่สามารถขายได้ตามโควตา เป็นต้นไม่ได้ปฏิบัติตัวเป็นผู้นำที่ดี 10) มีความเต็มใจสนับสนุนพนักงาน พนักงานนับถือผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบอย่างสูงเมื่อเกิดความผิดพลาดและนับถือผู้บริหารที่ให้การยกย่องเมื่อความพยายามประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามพนักงานไม่นับถือผู้บริหารที่รับเอาการยกย่องและการสรรเสริญเป็นของตนเอง⁵⁷

ภรดี อนันต์นาวิ กล่าวไว้ ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำยุคใหม่ต้องมี ทั้งคุณลักษณะผู้นำ (Trait Approach) พฤติกรรมการบริหาร (Behavior Approach) และความมีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situations Approach) โดยกล่าวถึงด้านคุณลักษณะผู้นำ (Trait Approach) คือ มีสติปัญญา (Intelligence) มนุษยสัมพันธ์ที่ดี (Relationship) ทำทางดี (SMART: S = Specific: มีความชัดเจน เป้าหมายควรมีความชัดเจนเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน และเน้น ถึงสิ่งที่เราต้องการให้เกิดขึ้น (Specific) จะช่วยให้ทีมงานสามารถทุ่มเทความ พยายามไปได้อย่างเต็มที่และทำให้มีความแจ่มชัดในสิ่งที่กำลังจะทำ เป้าหมายจะต้องชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งที่กำลังจะทำ (what) ทำไมเราจึงต้องทำสิ่งเวลานี้ (why) เราจะทำสิ่งนั้นได้โดยวิธีใด (how) M = Measurable: สามารถ วัดได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ต้องสามารถวัดได้ สามารถจัดการเป้าหมายแต่ละ เป้าหมายได้ คือตัวชี้วัดการประสบความสำเร็จ จะบรรลุเป้าหมายได้ต้องมีการ กำหนดตัวชี้วัด ดังนั้นเป้าหมายที่ตั้งต้องให้สามารถวัดได้ จึงจะสามารถทราบได้ว่า บรรลุเป้าหมายหรือไม่ A = Attainable: สามารถบรรลุได้ การตั้งเป้าหมาย ต้องสามารถทำให้บรรลุได้ R = Realistic: อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง การ ตั้งเป้าหมายต้องอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง T = Timely: มีกำหนดเวลาแน่นอน ต้องกำหนดเวลาว่าเป้าหมายจะสำเร็จเมื่อใด 1 ปี หรือกี่ปี เป็นต้น) และต้องมี ความมีผู้นำที่แสดงภาวะผู้นำ (LEADERSHIP) ประกอบด้วย L: Love: ความรัก ผู้บริหารต้องเริ่มด้วยการมีความรักทั้งหน้าที่การงาน ผู้ร่วมงาน ความก้าวหน้า ความยุติธรรม E: Education and Experience: การศึกษาและประสบการณ์ ผู้บริหารต้องมี

⁵⁷ อ่ำไพ ไชยแก้ว, *หลักการจัดการ*, เข้าถึงเมื่อ 21 กันยายน 2565, เข้าถึงได้จาก

คุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ที่ดี เป็นแบบอย่าง และสามารถชี้แนะแนวทางให้
 ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตรงกัน A = Adaptability: การปรับตัว ผู้บริหารต้องมี
 ความสามารถในการปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ รู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือปัญหาเฉพาะ
 หน้าที่ได้ D: Decisiveness: การตัดสินใจ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการพิจารณาเพื่อ ตัดสินใจได้
 อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แน่นนอน กล้าได้กล้าเสีย E: Enthusiasm: ความกระตือรือร้น ผู้บริหารต้องมี
 ความจริงใจ ตั้งใจปฏิบัติงานและสนับสนุนชักนำ (Encourage) ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้สำเร็จตาม
 เป้าหมาย R: Responsibility: ความรับผิดชอบ ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบทั้งในหน้าที่ ตนเอง
 และผู้ร่วมงาน ไม่ทอดทิ้งหรือปัดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น S: Sacrifice and Sincere: เสียสละ และ
 จริงใจ ผู้บริหารต้องมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม จริงใจ ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเคารพนับถือ
 H: Harmonize: ความนุ่มนวล ผ่อนปรน ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความนุ่มนวล ผ่อนปรน เพื่อเสริมสร้าง
 ความสามัคคีและความเข้าใจอันดีต่อกัน ในหมู่ผู้ร่วมงาน รวมถึงการถ่อมตัว (Humble) ตาม
 กาลเทศะอันควร !! Intellectual capacity: ความเฉลียวฉลาด ไหวพริบ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มี ความ
 เฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ทันคนทันต่อเหตุการณ์ เป็นผู้รอบรู้ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ P:
 Persuasiveness: การจูงใจ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีศิลปะในการจูงใจคน สามารถใช้หลักจิตวิทยา
 (Psychology) มีอำนาจ (Power) ในตัวเอง สามารถสร้างผู้ร่วมงานให้เป็นผู้นำ (Leader) และ
 สามารถนำตนเองให้ปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายได้ (Self-leader)⁵⁸

อโนทัย แทนสวัสดิ์ ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำทางหลักสูตรและการสอนไว้ดังนี้

รู้คิด ผู้นำทางหลักสูตรและการสอน ควรมีความรู้และความคิดดังนี้

1. มีความรู้และความคิดในเรื่องของหลักสูตรและการสอน
2. มีความรู้และความคิดในเรื่องของการบริหาร

สร้างสรรค์ ผู้นำทางหลักสูตรและการสอน ควรมีความสามารถดังนี้

3. สามารถสร้างสรรค์หลักสูตร พัฒนาการสอนใหม่ ๆ ได้
4. ความเข้าใจและมองอนาคตได้อย่างชัดเจน

มุ่งมั่น ผู้นำทางหลักสูตรและการสอน ควรมีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคดังนี้

5. มีเป้าหมายที่ชัดเจนพร้อมปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
6. สามารถผลักดันเป้าหมายสู่ความสำเร็จ

⁵⁸ ภารดี อนันต์ธานี. “ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.” ใน *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*, 6-8.
 ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

เข้าใจ ผู้นำทางหลักสูตรและการสอน ควรมีความเข้าใจผู้อื่นทั้งในระดับเดียวกันและ ผู้ได้บังคับบัญชา ดังนี้

7. ฟังผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
8. สนับสนุนทุกคน มีความเป็นธรรม ไม่ลำเอียง

เสียสละ ผู้นำทางหลักสูตรและการสอน ควรมีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของ ส่วนรวมดังนี้

9. มององค์การที่รับผิดชอบสำคัญกว่าตนเอง
10. มีความพอใจและภาคภูมิใจที่องค์กรก้าวหน้า

ในระบบของการศึกษา หลักสูตรและการสอน ถือเป็นหัวใจของการ ศึกษาเพราะหลักสูตร และการสอน (Curriculum and Instruction) เป็นจุดเริ่มต้น ทุกอย่างของการศึกษา เมื่อเริ่มต้น การศึกษา ครูและผู้บริหารต้องรู้จักหลักสูตรก่อน เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับ หลักสูตรการสอนเองก็ต้อง ดำเนินตามกรอบของหลักการ รวมถึงผู้บริหารเองก็ต้องบริหารเพื่อให้ หลักสูตรและ การสอนนั้นไปได้ด้วยดี ผู้นำทางการศึกษาจึงไม่สามารถมองข้ามหลักสูตรและการ สอน ไปได้ ผู้นำทางการศึกษาที่ดีต้องเป็นผู้นำทางหลักสูตรและการสอนด้วยพร้อม กันไป และควรจะต้อง เริ่มต้นด้วยผู้นำทางหลักสูตรและการสอนก่อนการเป็นผู้นำ ในประเด็นอื่น ๆ ด้วย

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรมว่า ผู้บริหารการศึกษาถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างคน สร้างชาติ เป็นผู้มี อิทธิพลทั้ง ทางบวก และทางลบต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ดังนั้น คุณลักษณะที่ดีจึงจำเป็นมาก สำหรับผู้ที่ เป็น ผู้บริหาร การศึกษา โดยเฉพาะคุณลักษณะที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจากการประชุมวิชาการ เกี่ยวกับจริยธรรมไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ ข้อเสนอจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องจริยธรรม ที่ สำคัญและจำเป็นสำหรับบุคคลในสังคมไทย 8 ประการที่ผู้บริหารควรจะได้นำมาพิจารณา ประกอบการ ปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเอง ดังนี้

1. การให้สัตย์ธรรม เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด เน้นการไฝหาคความจริง โดยยึดมั่นกับ “กระบวนการคิด” อย่างมีเหตุผล และศรัทธาต่อความเข้าใจถึงความจริงเรื่องต่างๆ กระบวน การคิด อย่างมีเหตุผลนี้เทียบได้กับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ คือ เน้นวิธีการแสวงหาข้อมูล กำหนดปัญหา การ สร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์ค้นหาวิธีที่ดีในการสรุป และยึดมั่นใน กระบวนการ วิทยาศาสตร์

2. การใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา เป็นข้อขยายการใฝ่สัตย์ธรรม เน้นการปลูกฝัง ปัญญาให้ เป็น ผู้มีเหตุผล พลุดิกรรรมบ่งชี้ เช่น เมื่อประสบปัญหาหมักจะตั้งสติหรือควบคุมสติ ได้ เมื่อประสบ

ปัญหาที่ไม่ อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีเดิมก็ไม่ลดความพยายาม เมื่อประสบปัญหา จะพยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของ ปัญหาก่อนเสมอ

3. เมตตา-กรุณา เป็นจริยธรรมพื้นฐานที่ใช้ร่วมกับการใฝ่สัจธรรมเช่นเดียวกัน และ จะเป็นที่มา ของจริยธรรมอื่น ๆ อีกมากมาย ในการเสริมสร้างควรจะต้องใช้ธรรมะทุกประการที่ กำหนดไว้ในพรหม วิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา พฤติกรรมซึ่งบ่ง เช่น ไม่ยอมรับส่วนแบ่งในส่วนที่ตนมีอยู่แล้ว เสียสละในส่วนแบ่งของตนให้กับผู้ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นมากกว่า เลือกรับฟังในคำพูดที่ ก่อให้เกิดไมตรีเสนอตัวช่วยเหลือแนะนำ ทบทวน ให้ผู้ที่ยังไม่เข้าใจ แสดงความยินดีในความสุข ความสำเร็จของผู้อื่น “การเพ่งดูว่ามีอะไรให้เมตตา กรุณา มุทิตา อีกหรือไม่”

4. สติสัมปชัญญะ เน้นการควบคุมตนเอง ให้มีความพร้อม มีสภาพตื่นตัวฉับไว ในการรับรู้ทาง ประสาทสัมผัสในการตัดสินใจ และในการทำพฤติกรรมอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการสำรวม รอบคอบ และระมัดระวัง พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น รู้ตัวตลอดเวลาว่า กำลังคิดหรือทำอะไร ตระหนักในข้อดีข้อเสียของพฤติกรรมของตน มีความฉับไวในการรับรู้ สิ่งแวดล้อมภายนอก ยับยั้งการ แสดงพฤติกรรม ของตนได้ทันก่อนที่จะเกิดผลเสียหาย เมื่อประสบปัญหายุ่งยากก็จะควบคุมอารมณ์ และความคิดให้มีความพร้อมที่จะแก้ปัญหาได้

5. ความไม่ประมาท เป็นการพิจารณาสภาพแวดล้อม พิจารณาถึงผลที่จะตามมา ของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ แล้วดำเนินการวางแผน จัดสถานการณ์หรือ การกระทำเพื่อให้บัง เกิดผลอย่างดีที่สุดอย่างเหมาะสม พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ทำงานด้วย ความระมัดระวัง ตั้งใจไม่ผลีผลาม และเลินเล่อ ทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบ หมั่นศึกษาหาความรู้ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สร้างสุขนิสัยที่ดี หลีกเลียงสิ่งที่จะให้โทษแก่สุขภาพของตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับปัญหาอุปสรรคใดๆ ตรวจสอบผลงานของตนอยู่เสมอ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. ความซื่อสัตย์สุจริต เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญาแบบแผนและกฎหมาย ความถูกต้องดีงาม เช่น ตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่องานของตัวเองที่ กำหนดไว้ ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน ซื่อตรงต่อคุณธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ ซื่อตรงต่อการนัดหมาย ซื่อตรงต่อการให้สัญญา เป็นต้น

7. ความขยันหมั่นเพียร เป็นธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต ควรใช้ร่วมกับ “ปัญญา” และจริยธรรมในหมวดอหิบาท 4 ที่เน้นความพอใจ ความเพียร ความมีใจจดจ่อ และความไตร่ตรอง การปฏิบัติเน้นการควบคุมตนเอง อันเป็นที่มาของระเบียบวินัย เช่น ความมานะบากบั่นที่จะทำงานให้ ฝืดน้อยที่สุด ขอบศึกษาค้นคว้า ไม่ละเลยทอดทิ้งงาน ควบคุมการใช้เวลาในการทำงานของตน ตื่นตัวใน การทำงาน ใช้เวลาว่างทำงานที่เป็นประโยชน์ สนใจและตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวม

8. ทิริโอตตปะปะ คือ เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และละอายใจถ้าจะทำชั่ว เน้นการ ควบคุม ภาย วาจา และความคิด ให้มีความเหมาะสม ถูกต้องตามทำนองครองธรรม โดยอาจใช้จริยธรรม หมวด เบญจศีล เบญจธรรม กุศลกรรมบถ 10 ซึ่งสอนให้เข้าใจเหตุผลและ คุณค่าของการไม่ทำชั่ว จะเป็นที่มา ของการละอายใจ ไม่ทำชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง รวมทั้ง รับผิดชอบในผลอันเกิดจากการ กระทำของตน เช่น ไม่ยึดถือนำเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินของคนอื่นมาเป็นของตนไม่พูดในสิ่งที่จะ ก่อให้เกิดความ แยกแยกหรือ ไม่สร้างความเสียหายทาง ชู้สาว ไม่ตกเป็นทาสสิ่งเสพติด เป็นต้น⁵⁹

นอกจากนั้นยังกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารสถานศึกษา ต้นแบบ หมายถึง ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางวิชาชีพและคุณลักษณะ ส่วนบุคคล ตามเกณฑ์ มาตรฐาน ดังนี้

1) คุณลักษณะทางวิชาชีพมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติงานทางการศึกษาให้ เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้วิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษา มีการวางแผนการทำงาน มีความ ริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และรู้จักหา ความรู้ใหม่ ท้นต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม

2) คุณลักษณะส่วนบุคคลผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มี บุคลิกภาพที่ดี มีไหวพริบปฏิภาณดี ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ เปิดรับความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความสามารถในการสื่อสาร กล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม และถูกต้อง มีความตื่นตัวอยู่ เสมอ เป็นนักพัฒนาและนักบริการสังคม มีสุขภาพดีมีความรัก ในสถาบันของชาติ และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม⁶⁰

สต็อกดิลล์ (Stogdill) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารและแนวทางด้าน วิธีการไว้มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ เริ่มต้น ศตวรรษปัจจุบันผู้นำเปรียบเสมือนผู้อยู่เหนือผู้อื่น ทั้งนี้จาก การได้รับจากวัฒนธรรมทางด้านสังคม พบว่าผู้นำเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณภาพลักษณะที่แตกต่างจาก ผู้อื่นโดยทั่วไป ได้มีการค้นคว้าสำรวจ คุณลักษณะสองรูปแบบ คือนักการสื่อสาร (Communicators) และนักค้นคว้าวิจัย (researchers) และได้จัดกลุ่มคุณลักษณะบุคคลเป็น 6 ประการ ได้แก่

⁵⁹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ** (สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา จำกัด, 2560), 79-80.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, 203-204.

คุณลักษณะทางกาย (Physical Characteristics) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) สติปัญญาและความสามารถ (Intelligence and Ability) บุคลิกภาพ (Personality) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-Related Characteristics) และคุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) เป็นต้นมีรายละเอียดดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย (Physical Characteristics) ผู้นำเป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง ทรงพลัง (energy) มีวัยอันเหมาะสม (age) มีลักษณะท่าทางที่ดี (appearance) ส่วนสูง (height) และน้ำหนัก (weight) มีความสัมพันธ์กัน 2) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) ผู้นำเป็นผู้ที่มีการศึกษา (education) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี (social status, mobility) 3) สติปัญญาและความสามารถ (Intelligence and Ability) ผู้นำเป็นผู้มีสติปัญญาดี (intelligence) มีความรู้ดี (knowledge) มีดุลยพินิจและการตัดสินใจที่ดี (judgment, decisiveness) และมีทักษะในการเจรจาอย่างคล่องแคล่ว (fluency of speech) 4) บุคลิกภาพ (Personality) ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) และการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย (adjustment, normality) มีความเป็นอิสระ (Independence) มองโลกในแง่ดี (aggressiveness) มีความตื่นตัวอยู่เสมอ (alertness) มีอำนาจในตนเอง (ascendancy, dominance) มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้คงที่ (emotional balance, Control) มีความเป็นอิสระในการทำงาน (independence) มีจิตใจที่เข้มแข็ง (objectivity, tough-mindedness) มีความคิดสร้างสรรค์ (creativity) มีความซื่อสัตย์ มีจริยธรรม (ethical conduct) มีไหวพริบ (resourcefulness) มีความมั่นใจในตนเอง (self confidence) มีอารมณ์มั่นคง (strength of Conviction) มีความสามารถในการกำจัด ความเครียด (tolerance of stress) 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-Related Characteristics) ผู้นำเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ (achievement drive, desire to excel) มีความรับผิดชอบสูง (drive for responsibility) มีความคิดริเริ่ม enterprise, initiative) มีความมุ่งมั่น ในการกำจัดอุปสรรค (persistence against obstacles) และมีความมุ่งมั่นให้ถึงเป้าหมาย (responsible in pursuit of objectives) รวมถึงยังมีความสามารถในการนิเทศงาน (task orientation) 6) คุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) มีความสามารถในการบริหาร (administrative) มีเสน่ห์ (attractiveness) มีความใส่ใจผู้อื่น (nurturance) เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เข้า สังคมได้เก่ง (Social participation, tact, diplomacy) เป็นที่ชื่นชอบและกว้างขวาง (popularity, prestige) ผู้นำเป็นผู้

ที่มีความสามารถในการประสานงาน (ability to enlist Cooperation) มีมนุษยสัมพันธ์ (interpersonal skills)⁶¹

บาส (Bass) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของผู้บริหารโดยได้พัฒนาจากกรอบความคิด ของ สโตกคิลล์ (Stogdill) ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย ได้แก่ การมีร่างกายที่แข็งแรง สง่า 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ การเป็นผู้มีการศึกษาดี มีฐานะทางสังคมดี เป็นที่ยอมรับยกย่องของบุคคลอื่น 3) คุณลักษณะสติปัญญา ได้แก่ การเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีปฏิภาณ ไหวพริบดี 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเชื่อมั่นในตนเอง 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 6) คุณลักษณะทางสังคม ได้แก่ การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีการวางตัวในการเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม⁶²

ลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำ ประกอบด้วย 1) แรงขับ (Drive) หมายถึง การสร้างแรงจูงใจภายในเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและองค์กร รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา (บุคลากร) บรรลุเป้าหมายของตนเองและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร 2) ความซื่อตรง (Integrity) หมายถึง มีความตั้งใจที่จะแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อให้บุคลากรเห็นถึงความจริงใจมีความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจผู้บริหารในการนำพาองค์กร ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ -3) แรงจูงใจในการนำ (Leadership motivation) หมายถึง มีความมุ่งมั่นที่จะใช้ทักษะและความสามารถในการนำหรือการใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของ ทีมงานและองค์กรร่วมกัน 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองในการใช้ ทักษะและความสามารถในการนำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 5) ความเฉลียวฉลาด (Intelligence) หมายถึง มีความรอบรู้สูง รับรู้จุดอ่อน จุดแข็ง ของตนเองสามารถบูรณาการและตีความข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และสามารถนำข้อมูล ข่าวสารมาใช้ในการบริหารองค์กรได้อย่างชาญฉลาด 6) ความรู้ในงาน (Task-relevant knowledge) หมายถึง มีความรู้ความชำนาญและ ประสบการณ์เกี่ยวกับความสามารถ วิธีการปฏิบัติ สามารถนำความรู้ประสบการณ์หรือทางเลือก ที่เหมาะสมให้กับองค์กร รวมทั้งการพัฒนาองค์กร 7) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional maturity) หมายถึง สามารถ

⁶¹ Ralph M. Stogdill, **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research** (New York: the Free Press, 1974), 74-82.

⁶² Bernard M. Bass, **Stogdill's handbook of leadership** (New York: The free press, 1981), 73-81.

ควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกของตน รวมทั้งยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ 8) ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและ สามารถปรับตัวเพื่อสนองตอบต่อคุณสภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาและ นำความต้องการนั้นมาใช้ในการ บรรลุเป้าหมายขององค์กร⁶³

นอร์ทเฮาส์ (Northouse) พบว่า คุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจาก สิ่งที่ค้นพบในงานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของบุคคลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเป็น ผู้นำ ผลงานวิจัยพบว่า คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นผู้นำ คือ คุณลักษณะต่างๆ ที่บุคคลที่เป็น ผู้นำต้องยึดถือ และ ต้องพัฒนาเพื่อเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่นๆ เป็นคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความฉลาดเฉลียว (Intelligence) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ความตั้งใจ (Determination) ความซื่อสัตย์ (Integrity) และการเข้าสังคม (Sociability) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ความฉลาดเฉลียว(Intelligence) ความฉลาดเฉลียวหรือสติปัญญา เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเป็น ผู้นำได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นความสามารถในการพูด การรับรู้ เป็นเหตุเป็นผลจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลหนึ่ง เป็นผู้นำที่ดีได้ถึงแม้ว่าผู้นำที่ฉลาดหลักแหลมนั้นจะดี แต่ผลการวิจัย ได้แสดงให้เห็นว่าความฉลาด เฉลียวของผู้นำนั้นสมควรจะมีความแตกต่างจากผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามาก ในกรณีที่ผู้นำมีระดับ สติปัญญาที่แตกต่างต่อผู้ตามมากนั้น จะส่งผลกระทบต่อทางตรงกันข้ามต่อระบบการเป็นผู้นำ ผู้นำที่มี ความสามารถสูงอาจจะมีปัญหาในการสื่อสารต่อผู้ตาม อันเนื่องจากความคิดของผู้นำนั้นอาจจะยาก เกินที่ผู้ตามจะเข้าใจ 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ความเชื่อมั่นเป็นอีกคุณลักษณะที่ จะช่วยให้ บุคคลหนึ่งเป็นผู้นำได้ ความเชื่อมั่น คือ ความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญ ของบุคคล รวมถึงการเคารพตนเอง และมีความเชื่อว่าบุคคลหนึ่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ การที่ผู้นำ นั้นเกี่ยวข้องกับการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น และความเชื่อมั่นช่วยให้บุคคลที่เป็นผู้นำนั้นรู้สึก เชื่อว่าการมี อิทธิพลต่อผู้อื่นของตนเป็นสิ่งที่เหมาะสมและถูกต้อง 3) ความตั้งใจ (Determination) ผู้นำต้องแสดง ความมุ่งมั่น เพื่อให้ความต้องการในการปฏิบัติงานสำเร็จลงตามเป้าหมาย เช่น การริเริ่ม การยึดมั่น มี อิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความมุ่งมั่นจะพยายามควบคุมสถานการณ์ และ พยายามกำจัดอุปสรรค เฉพาะหน้า รวมถึงการแสดงความมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ ตามต้องการการชี้แนะ 4) ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำต้องมีความ ซื่อสัตย์คือ คุณภาพของ ความจริงใจและความไว้วางใจ บุคคลที่ยึดมั่นอยู่กับหลักการและความ

⁶³ Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and practices**, 6th ed. (CA: Wadsworth, 2012), 102-103.

รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เป็นหลักฐานแห่งความซื่อสัตย์ ผู้นำกับความซื่อสัตย์ทำให้เกิดความไว้วางใจจากคนอื่น ๆ เพราะเขาสามารถทำให้เชื่อว่า เขาทำอะไร เขาพูดอะไร เขากำลังจะทำอะไร เขาคือผู้ที่ซื่อสัตย์เชื่อถือได้และไม่โกหก โดยพื้นฐานแล้วความซื่อสัตย์สร้างผู้นำให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อใจ 5) การเข้าสังคม (Sociability) คุณลักษณะท้ายสุดที่มีความสำคัญสำหรับผู้นำคือ ความสามารถ ด้านการเข้าสังคม การเข้าสังคมเกี่ยวข้องกับผู้นำที่จะสัมพันธ์กับสังคมด้วยความสุข ผู้นำแสดงให้เห็น ถึงการเข้าสังคม คือ เป็นมิตร เป็นกันเอง สุภาพนอบน้อม มีไหวพริบดี และชอบเจรจาต่อรอง ต้องมี ไหวพริบต่อความต้องการด้านอื่นๆ ในเรื่องที่สำคัญของบุคคลนั้นเป็นอย่างดี สังคมผู้นำที่มีทักษะ บุคคลที่ดีจะสร้างความสัมพันธ์ในการร่วมมือกับผู้ตาม⁶⁴

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ เป็นลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือกลุ่ม ซึ่งคุณลักษณะนั้นอาจมีมาตั้งแต่กำเนิด หรือ เกิดขึ้นจากการฝึกฝน คุณลักษณะผู้นำตามแนวคิดของ นอร์ธเฮาส์ (Northouse) ซึ่งประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นคุณลักษณะของผู้นำที่บุคคลที่เป็นผู้นำควรมีในการบริหารเพื่อสามารถสร้างความเชื่อมั่น บนพื้นฐานของความรู้ ความซื่อสัตย์ สร้างความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ย่อมนำพาองค์กรหรือหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผล

การประกันคุณภาพภายใน

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของ “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น⁶⁵

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

⁶⁴ Peter G. Northouse, *Leadership: Theory and Practice*, 8th ed. (CA: Sage Publication, Inc., 2018), 68-73.

⁶⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, (กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ, 2542), 2.

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐาน การศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการ ประกัน คุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก⁶⁶

วิวัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาปี พุทธศักราช 2546 สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 กำหนดให้การประกันคุณภาพ การศึกษาต้องมีระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในช่วงเวลาที่ยังไม่มี กฎกระทรวง จึงได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัยให้สถานศึกษาถือปฏิบัติไปก่อน

ในเวลาต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2546 ซึ่งได้กำหนดแนว ทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาตามภารกิจ 8 ประการ ดังนี้⁶⁷

- 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน 14

⁶⁷ “กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 120, ตอนที่ 74 ก (1 สิงหาคม 2546): 3-4.

- 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยเน้นการดำเนินการประเมินตนเอง พัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก แนวคิดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ปีพุทธศักราช 2553 ด้วยเหตุที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น จึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปก่อนหน้า และให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับใหม่คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2553 แทน โดยที่หลอมรวมการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกไว้ในฉบับเดียวกัน กฎกระทรวงฉบับนี้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่มีความชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาหรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน 9 คน แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถแข่งขันกับนานาชาติและประเทศและผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ เมื่อเข้าร่วมการแข่งขันในเวทีโลก นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 8 ประการ ดังนี้⁶⁸

---

⁶⁸สำนักทดสอบทางการศึกษา,แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 1-3.

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ.2561 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วย รายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย⁶⁹

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
- 7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง

---

⁶⁹ “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561,” 16 สิงหาคม 2561.

จะเห็นได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือ ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและการจัดการศึกษา มุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด”

ความสำคัญและความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยองค์รวมการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการพัฒนาคุณภาพเนื่องจากสถานศึกษาทราบว่า เป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่จุดใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานยังเป็นการกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจน ให้กับครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการร่วมมือ ร่วมพลัง เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนต้องรับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (accountability)

มาตรฐานการศึกษามีประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติว่าต้องการคนที่มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์อย่างไร จะทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
2. ครู ใช้มาตรฐานเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางในการพัฒนา ตนเองตามคุณลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

3. ท้องถิ่นและสถานศึกษา ใช้มาตรฐานเป็นแนวทาง ร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

4. พ่อแม่ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้นำชุมชน ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบกระบวนการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้นักไทยในท้องถิ่นเข้าใจและเข้ามา มีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ ตามมาตรฐานที่กำหนด

5. ประเทศชาติ ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์กร ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันสู่เป้าหมายเดียวกัน และทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁷⁰

มาตรฐานการศึกษาและระดับคุณภาพ

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีแนวคิดที่ต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้จริง ประเมินได้จริง มีความกระชับ และจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนบริบทโดยรวมของสถานศึกษา และคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงเน้นในด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและข้อกำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

มาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 5 ระดับ คือ ระดับกำลังพัฒนา ระดับปานกลาง ระดับดี ระดับดีเลิศ และระดับยอดเยี่ยม รายละเอียดของมาตรฐาน การศึกษาแต่ละระดับ ประเด็นพิจารณา และระดับคุณภาพ ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย

มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 ได้กำหนดมาตรฐานไว้จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

⁷⁰ สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ , (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 2-5.

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก

- 1.1 มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรงมีสุขนิสัยที่ดี และดูแล ความปลอดภัยของตนเองได้
- 1.2 มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออก ทางอารมณ์ได้
- 1.3 มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม
- 1.4 มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิด พื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้

คำอธิบายมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก

ผลพัฒนาการเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา

1.1 มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และ ดูแลความปลอดภัยของตนเองได้ เด็กมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน เคลื่อนไหว ร่างกายคล่องแคล่ว ทรงตัวได้ดี ใช้มือและตา ประสานสัมพันธ์ได้ดี ดูแล รักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนและปฏิบัติตนเป็นนิสัย ปฏิบัติตนตามข้อตกลง เกี่ยวกับความปลอดภัย หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค สิ่งเสพติด และ ระวังภัยจากบุคคล สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย

1.2 มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุมและแสดงออก ทางอารมณ์ได้เด็กำรงแจ่มใส แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสม รู้จักยับยั้งชั่งใจ อดทนในการรอคอย ยอมรับและพอใจใน ความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดี มีความมั่นใจ กล้าพูด กล้า แสดงออก ช่วยเหลือแบ่งปัน เคารพสิทธิ รู้หน้าที่รับผิดชอบ อดทนอดกลั้น ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด ชื่นชมและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

1.3 มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็น สมาชิกที่ดีของสังคมเด็กช่วยเหลือ ตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีวินัยในตนเอง ประหยัดและพอเพียง มีส่วนร่วมดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม ในและนอกห้องเรียน มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย เช่น การไหว้ การยิ้ม ทักทาย และมี สัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ เป็นต้น ยอมรับหรือเคารพความ แตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความคิด พฤติกรรม พื้นฐานครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ แก้ไข ข้อขัดแย้ง โดยปราศจากการใช้ความรุนแรง

1.4 มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิด พื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้เด็ก สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ตั้งคำถาม ในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือสงสัย และพยายามค้นหา คำตอบ อ่านนิทาน และเล่าเรื่องที่ตนเองอ่านได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิด รวบรวม การคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การคิด แก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจในเรื่อง ง่าย ๆ ได้ สร้างสรรค์ผลงาน ตามความคิดและจินตนาการ เช่น งานศิลปะ การเคลื่อนไหวท่าทาง การ

เล่นอิสระ เป็นต้น และใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก กล้องดิจิทัล เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้อง กับบริบทของท้องถิ่น

2.2 จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน 2.3 ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์

2.4 จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ

2.5 ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อ สนับสนุนการจัดประสบการณ์

2.6 มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วม

คำอธิบายมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

สถานศึกษาดำเนินการบริหารและจัดการสถานศึกษา ที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากรด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ และด้านระบบประกันคุณภาพ ภายใน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้าง ความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น และกับบริบทของท้องถิ่นสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานศึกษาออกแบบการ จัดประสบการณ์ที่เตรียมความพร้อมและไม่เร่งรัดวิชาการ เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ ตอบสนองความต้องการและความ แตกต่างของเด็กปกติและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และสอดคล้องกับวิถีชีวิต ของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

2.2 จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียนสถานศึกษาจัดครูให้เหมาะสมกับภารกิจการเรียน การสอน หรือจัดครูที่จบการศึกษาปฐมวัยหรือผ่านการอบรมการศึกษาปฐมวัยอย่างพอเพียงกับชั้นเรียน

2.3 ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการวิเคราะห์และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา มีทักษะในการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการเด็ก ใช้ประสบการณ์สำคัญในการออกแบบการจัดกิจกรรม มีการสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นรายบุคคล มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี กับเด็ก และครอบครัว

2.4 จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่าง ปลอดภัยและเพียงพอสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ห้องเรียนที่คำนึงถึงความปลอดภัย ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และกลุ่ม เล่นแบบร่วมมือร่วมใจ มีมุมประสบการณ์หลากหลาย มีสื่อ การเรียนรู้ เช่น ของ

เล่น หนังสือนิทาน สื่อจากธรรมชาติ สื่อสำหรับ เด็กมุด ลอด ปีนป่าย สื่อเทคโนโลยี สื่อเพื่อการ สืบเสาะหาความรู้

2.5 ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์ สำหรับครูสถานศึกษาอำนวยความสะดวก และให้บริการสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศวัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์ และพัฒนาครู

2.6 มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายมีส่วนร่วมสถานศึกษากำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และอัตลักษณ์ที่ สถานศึกษา กำหนด จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ที่สถานศึกษา กำหนดและดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินงาน และ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปี นำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมและจัดส่งรายงานผล การประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด

มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.1. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลเต็มศักยภาพ

3.2 สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและ ปฏิบัติอย่างมีความสุข

3.3 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับวัย

3.4 ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผล การประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุง การจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก

คำอธิบายมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ รู้จักเด็กเป็น รายบุคคลและสร้างโอกาสให้เด็กทุกคนได้รับ ประสบการณ์ตรงเล่นและลงมือกระทำผ่านประสาท สัมผัส จัดบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย มีการติดตาม และ ประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ

3.1 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ ครู วิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ จากการวิเคราะห์มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ไม่มุ่งเน้น การพัฒนาด้านใดด้าน หนึ่งเพียงด้าน

3.2 สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข ครูจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระ ตามความต้องการ ความสนใจความสามารถ ตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลหลากหลายรูปแบบจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เด็กได้เลือกเล่น เรียนรู้ ลงมือ กระทำ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย

3.3 ครูจัดห้องเรียนให้สะอาด อากาศถ่ายเท ปลอดภัย มีพื้นที่ แสดงผลงานเด็ก พื้นที่สำหรับมุมประสบการณ์และการจัดกิจกรรม เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น ป้ายนิเทศ การดูแลต้นไม้ เป็นต้น ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับช่วงอายุ ระยะเวลา ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เช่น กล้องดิจิทัล คอมพิวเตอร์ สำหรับการเรียนรู้กลุ่มย่อย สื่อของเล่นที่กระตุ้นให้คิดและหาคำตอบเป็นต้น

3.4 ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริง และนำผลการ ประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็กครูประเมินพัฒนาการเด็กจากกิจกรรมและกิจวัตร ประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ใช่แบบทดสอบ วิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการเด็กโดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วม และนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพเด็กและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรายละเอียดแต่ละมาตรฐานมีดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจาร์ณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น และแก้ปัญหา

- 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
- 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

คำอธิบาย มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจ ในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียนการสื่อสาร และ การคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น

2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนกแยกแยะ ไตร่ตรอง พิเคราะห์ อย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการ ตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์ มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อาจเป็นแนวความคิด โครงการ โครงการงาน ชิ้นงาน ผลผลิตและการสื่อสารผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

4) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาผู้เรียนบรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติหรือผลการทดสอบอื่นๆ

6) มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎกติกา มีค่านิยมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

2) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งภูมิปัญญาไทย

3) ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง ระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี

4) มีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคมผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับ คนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด ชัดเจน

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงาน พัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา ในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการ พัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.1 มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษา กำหนดชัดเจนสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของ รัฐบาลและของต้นสังกัด รวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา การนำแผนไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลังทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีระบบการนิเทศภายในการนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา และ ร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบ ด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายสถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการทั้งด้าน การพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริงและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัด การเรียนรู้ และมีความปลอดภัย

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาจัดระบบการจัดหาการพัฒนาและการบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- 3.2 ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- 3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผล มาพัฒนาผู้เรียน
- 3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

คำอธิบาย มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบ และประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มา ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะแสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้น การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรัก ที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผล มาพัฒนาผู้เรียน มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผล ที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้⁷¹

ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังมีความเหลื่อมล้ำ และแตกต่างกัน ทั้งในด้านของงบประมาณ คุณภาพของบุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลือและให้คำปรึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งในปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพ ในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่นำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการ มีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และมีแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในระดับสถานศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จึงให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาและการรองรับการประเมินภายนอก รอบสี่ ดังนี้

1) สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา ที่

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 12-39.

กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและ ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงาน ต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

2) สถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ จะกำหนดประกาศใช้ ไป เทียบเคียงและจัดทำเป็น “มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา” จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และดำเนินงาน ตามแผนฯ ตลอดช่วงปีการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ตามกรอบ มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา หลังสิ้นปีการศึกษา แล้วจึงจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

3) เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาได้รับรายงานผลการ ประเมินตนเอง จากสถานศึกษา ก็จะมีการสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการดำเนินงาน และจัดส่ง พร้อมประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มี การประเมินผลและติดตามตรวจสอบ ให้แก่ สำนักงานรับรอง มาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการ ประเมินคุณภาพภายนอก

4) การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและ การตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นไปตามหลักการตัดสิน โดยอาศัย ความเชี่ยวชาญ (expert judgment) และการตรวจทานผลการ ประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (peer review) โดยเทียบกับ เกณฑ์หรือ มาตรฐานที่กำหนดไว้ คณะกรรมการประเมินต้องมีความรู้ อย่างรอบด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ในการตัดสิน เพื่อให้ระดับ คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจะไม่ใช่การให้คะแนนตามความคิดเห็น ของคนใดคนหนึ่ง

5) การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องตรวจสอบและประเมิน ตนเองตามสภาพบริบทของสถานศึกษา ที่แท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพ ผนวกกับการประเมิน เชิงปริมาณควบคู่กันไป การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาให้ใช้เกณฑ์การ ให้ คะแนนผลงานหรือกระบวนการ ที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบ ในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผล การดำเนินงานหรือกระบวนการดำเนินงาน

6) การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ให้สถานศึกษากำหนด เป้าหมายความสำเร็จและเกณฑ์การประเมินตามสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อตรวจและ

ประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาโดยให้ยึดหลักการดำเนินงานเพื่อพัฒนา และสะท้อนคุณภาพ การดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดตามมาตรฐานของสถานศึกษา

7) การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เน้น การประเมินตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพ จริงของสถานศึกษา (evidence based) โดยเลือกใช้วิธีการเก็บ รวบรวม ข้อมูลที่เหมาะสม และสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาได้ อย่างชัดเจน และมีเป้าหมาย การประเมินเพื่อการพัฒนา ลดภาระการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารที่ไม่ จำเป็นในการประเมิน แต่ข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบผลการประเมินได้ ตาม สภาพบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

8) คณะที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรศึกษามาตรฐานการศึกษา และประเด็นพิจารณาที่กำหนดให้เข้าใจ ถ่องแท้ก่อนดำเนินการประเมินคุณภาพสถานศึกษาของตน หลังประเมิน แล้วให้แจ้งผลการประเมินและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา คุณภาพการศึกษา สรุปรูปและเขียนรายงานการประเมินตนเอง

9) ในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาให้สถานศึกษา ดำเนินการ โดยให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และในการ ประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ใช้วิธีการและเครื่องมือ ที่ หลากหลายและเหมาะสม

10) ให้สถานศึกษาสรุปรูปและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน และ ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษานำเสนอ รายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ หน่วยงานต้นสังกัด เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับ การ ประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

11) โครงสร้างรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ไม่มีรูปแบบตายตัว ให้สถานศึกษา จัดทำในสิ่งที่สถานศึกษาต้องการ นำเสนอได้สิ่งสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเอง คือ กระบวนการ พัฒนาคุณภาพ ซึ่งหมายรวมถึง กิจกรรม/โครงการ/งานที่สถานศึกษา ดำเนินการที่จะ สะท้อนให้เห็นถึงหลักการ แนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา การมีเป้าหมาย หรือรูปแบบที่ชัดเจนใน การพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งทุกกิจกรรม โครงการ/งานส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ เป้าหมาย ของสถานศึกษา โดยให้นำเสนอข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของสถานศึกษา และมุ่งเน้นตอบ คำถามดังนี้ คือ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีคุณภาพในระดับใด 2) ข้อมูลหลักฐานและ เอกสารเชิงประจักษ์ สนับสนุนมีอะไรบ้าง และ 3) แนวทางพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นกว่าเดิมเป็น อย่างไร

12) ข้อควรตระหนักในการประเมินคุณภาพภายใน

12.1) ผู้ประเมินควรมีความรู้ลึกและเข้าใจบริบทของ การจัดการศึกษาของ สถานศึกษา ทั้งในแง่มุมของภาระงาน โครงสร้าง เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหาร และการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เพียงพอ เพื่อการช่วยชี้แนะการปรับปรุงพัฒนา สถานศึกษา ได้อย่างชัดเจน และตรงประเด็น เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างแท้จริง

12.2) ผู้ประเมินควรวิเคราะห์หรืออภิปรายด้วยใจเป็นกลาง โดยพิจารณาจากข้อมูล หลักฐานที่เก็บรวบรวมจากหลาย ๆ ด้าน ทั้ง ข้อมูลปัจจุบัน และผลการประเมินการ ดำเนินงานที่ผ่านมา (อาจพิจารณา ย้อนหลัง 3 ปี) ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการ พัฒนาว่า อยู่ในระดับใด

12.3) สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดที่ได้รับจากการประเมิน ภายในของสถานศึกษา คือ การได้รับข้อชี้แนะ คำแนะนำ แนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ จริง ดังนั้น ผู้ประเมิน จึงควรรู้ความเคลื่อนไหวของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน

12.4) การกำหนดระยะเวลาดำเนินการประเมินภายใน ของสถานศึกษานั้น ให้ สถานศึกษากำหนดได้เองตามความเหมาะสม แต่ควรสอดคล้องกับสภาพและบริบทของการ ดำเนินงาน เพื่อความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน เช่น แผนพัฒนา คุณภาพ การจัดการศึกษา แผนการเรียนรู้ บันทึกหลังสอนรายงานประชุม เป็นต้น ซึ่งจะเห็น ได้ว่า เอกสารหลักฐานต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การสร้างเอกสารหลักฐาน เพิ่มเติม

12.5) การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการสังเกต และสัมภาษณ์นั้น ควรกระทำ ด้วยความระมัดระวัง ต้องสร้างความรู้สึก เป็นมิตรมากกว่าการจับผิดหรือการกล่าวโทษ และ ควรพูดคุยสอบถาม ด้วยความสุภาพ และสร้างความไว้วางใจเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะ สอบถาม เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการควบคุม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนา ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการและถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จ อย่างชัดเจนตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับ สถานศึกษา และกำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

2.5 ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงพัฒนา

2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นประจำทุกปี

2.7 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจาก รายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) และตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานต้นสังกัด หรือ หน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา⁷²

⁷² เรื่องเดียวกัน, 62-68.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ ได้กล่าวถึง ผู้นำกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ตลอดจนส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของประเทศชาติ ส่งเสริมการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่งคือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัด ระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาโดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถช่วย ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงต่อของผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าสู่การทำงาน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีคุณภาพได้มาตรฐาน นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้นผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุด สถานศึกษาต้องคำนึงถึงตลอดเวลาในการจัดกิจกรรมใดหรือโครงการใด ผู้เรียนจะต้องได้รับผล หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมหรือโครงการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนี้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการทั้ง ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการ ที่รับผู้เรียนเข้าสู่อการศึกษาคือหรือการทำงาน ว่าสถานศึกษา

สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว และชุมชนตามความเหมาะสมด้วย การบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง ดังที่กล่าวแล้ว

ดังนั้นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจึงยึดหลักการ 3 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระและ มีความคล่องตัวในการบริหาร และตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงาน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ ผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการ ศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงานในส่วนอื่น ๆ ของสถานศึกษาโดย มีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนาาร่วมกัน และเพื่อการติดตามตรวจสอบการ ดำเนินงานของสถานศึกษาว่าสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกัน ไว้หรือไม่จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็น รูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคมและเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีกระบวนการ ดำเนินการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ชั้น คือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กิจกรรม/ โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นจึงตั้งอยู่บนฐานความเป็นจริง ความเป็นไปได้และ สำเร็จผลในเวลาอันเหมาะสม

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อม

เสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมื่อจะตรวจสอบความก้าวหน้าสถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่แสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของ สถานศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนและการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี มีวิธีการเก็บข้อมูล ที่ไม่ยุ่งยากและเกิดจากการปฏิบัติจริงข้อมูลสารสนเทศที่จะแสดงแนวโน้มผล การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ไม่ควร จะน้อยกว่า 3 ปีการศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายห้องเรียน รายชั้น รายกลุ่มสาระ รวบรวมเป็นข้อมูลรวมระดับสถานศึกษาหรือโครงการอื่นๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการ และสามารถชี้แจงเหตุผลในการเพิ่มกิจกรรมใหม่ขึ้น หรือปรับลดกิจกรรมบางอย่างลง ข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้จะถูกนำไปสรุปรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาการจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผนรวมทั้ง “สร้างจิตสำนึก” ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่องและเป็น “ความรับผิดชอบร่วมกัน” ของทุกคน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษานั้น คือหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนโดยมีคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายซึ่งในปัจจุบันกำหนด ในรูปของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฉะนั้น ในการคิดกิจกรรม/โครงการ หรือพัฒนานวัตกรรมใดต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตาม การ ดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องเกิดจาก

ผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานอย่างเป็นแนวทางที่ดีที่สุดยอมรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกันและพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น

สถานศึกษาที่มีระบบบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพนำโดยผู้บริหารที่เป็น ผู้นำทางวิชาการ สูง ย่อมมีการพัฒนาคณะครูอาจารย์ให้เป็นบุคลากรที่มีความ สามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำ เช่นเดียวกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนย่อม มีประสิทธิภาพ ชอบที่จะกำหนดเป้าหมายที่ทำทำย แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม ใหม่ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จัดการเรียนรู้ที่สนุกกระตุ้น ให้คิดและ ทดลองทำ ความสนุกในการเรียนรู้ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างกันและกัน การ จัด การศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน อัน เนื่องมาจากการที่ทุกคน ทุกฝ่ายมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน จาก ความเชื่อมโยงของการปฏิบัติงานดังกล่าว มั่นใจได้ว่าผู้เรียนต้องมีคุณภาพได้ มาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างแน่นอน

หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพทั้งภายในให้สถานศึกษาดำเนินการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดังต่อไปนี้⁷³

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาความเป็นผู้นำทางการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตาม ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 ประกอบด้วย⁷⁴

⁷³ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. “ผู้นำกับการวิจัยและการประกันคุณภาพ.” ใน **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**, 26-31. ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
- 7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง

รายละเอียดแต่ละเรื่องสรุปดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบันโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน ๒ ประเภท ดังนี้

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

---

⁷⁴ “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561,” 16 สิงหาคม 2561.

เป็นแผนระยะกลาง 3 – 5 ปีโดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายใน สถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประเมินสถานภาพของ สถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์กำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา กำหนด แผนงาน โครงการ กิจกรรมรองรับพร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการ ดำเนินงานของสถานศึกษา

2. แผนปฏิบัติการประจำปี(Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการ

จัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำ รายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการ กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบายและ จุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษาทั้งนี้ สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบ กลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือ ผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือ ผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management)การบริหารจัดการด้วย ระบบคุณภาพ (Quality System Management)การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้นอกจากนี้ สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศระบบการนิเทศภายใน ระบบการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นระบบและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากร ในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อน จุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบ คู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่ประกาศใช้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมิน คุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

5. ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้การจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหาร และจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษาว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไรสถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้สถานศึกษาควร กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบ พร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผลจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR)ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดีต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิรูปภาพหรือกราฟ ฯลฯตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำคัญ รายงานผลการประเมินตนเองแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปีเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

7. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผล

ทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป⁷⁵

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการตาม

⁷⁵ สำนักทดสอบทางการศึกษา,แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 , (กรุงเทพฯ : เอ็น.เอ.ริตนะเทรตติ้ง, 2563), 17-22.

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ตำบลหนอง
โรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาให้กับประชากร
วัยเรียนในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนมทวน อำเภอท่ามะกา และอำเภอห้วยกระเจา มีโรงเรียน
ในสังกัดรวมทั้งสิ้น 99 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

99 โรงเรียน แบ่งตามอำเภอ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2			
อำเภอท่ามะกา จำนวน 47 โรงเรียน			
1	บ้านท่ามะกา	19	วัดหนองไม้แก่น
2	วัดศรีอพนัน	20	บ้านชายรูป
3	บ้านหนองลาน	21	วัดหนองพันท้าว (พรประชาวิทยาคาร)
4	วัดกระต่ายเต้น	22	วัดเขาตะเนิน
5	อนุบาลลูกแก่ประชาชนูปทิศ	23	วัดห้วยตะเคียน
6	วัดดอนขมิ้น	24	วัดหนองโรง
7	วัดใหม่เจริญผล	25	วัดเขาสะพายแร้ง
8	วัดท่าเรือ "อุตสาหวิทยาคาร"	26	วัดสนามแย้
9	บ้านหนองตาแพ่ง	27	บ้านหนองกรด
10	บ้านรางกระต่าย "พิริยะประชาวิทยาคาร"	28	วัดทุ่งมะกรูด
11	บ้านหนองตากง	29	บ้านทุ่งประทุน
12	วัดตระเค้าเอน	30	วัดดอนชะเอม
13	วัดสำนักศรี	31	วัดห้วยเหนียว "ปญฺญสิริวิทยา"
14	บ้านบึงวิทยา	32	วัดเขาสามสิบหาบ
15	วัดดงสัก "หมั่นวิทยาคาร"	33	บ้านหนองหิน
16	เกียรติวิวัฒน์เวคิน 1 (วัดปากบาง)	34	บ้านเขาช่อง
17	ดอนสามง่ามผิว หงสวิณะอุปถัมภ์	35	วัดหนองพลับ
18	บ้านจันทร์ลาดวิทยา	36	วัดท่ากระทุ่ม

ตารางที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

99 โรงเรียน แบ่งตามอำเภอ (ต่อ)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2			
อำเภอท่ามะกา จำนวน 47 โรงเรียน (ต่อ)			
37	วัดแสนตอ (วรวัตตวิทยาการ)	44	วัดหนองลาน
38	บ้านดอนเข้ว่า	45	วัดดาปานนิมิต มิตรภาพที่ 142
39	บ้านดอนตาลเลื่อน	46	บ้านไร่ร่วมวิทยาการ
40	บ้านอุโลกสีห์มื่น	47	บ้านดอนรัก
41	บ้านหนองซอณฝั่งผดุงวิทย์		
42	ประชาวิทยาการ		
43	วัดพระแท่นดงรัง		
อำเภอพนมทวน จำนวน 28 โรงเรียน			
1	วัดบ้านทวน	15	วัดบ้านน้อย
2	บ้านดอนมะขาม	16	บ้านหนองขุย
3	วัดศาลวนาราม	17	บ้านสระลุมพุก
4	บ้านบ่อหว่า	18	เกียรติวัธนเวคิน 2 (วัดปลักเข้ว่า)
5	บ้านหนองโพธิ์	19	วัดพังตรู
6	บ้านดอนสระ	20	บ้านบ่อระแหง
7	วัดห้วยสะพาน	21	บ้านโป่งกูป
8	วัดทุ่งสมอ	22	บ้านกระเจา
9	บ้านห้วยด้วน	23	วัดเบญพาด
10	บ้านวังรัก	24	อนุบาลพนมทวน
11	บ้านหลุมหิน	25	บ้านโคราช
12	วัดนาพระยา	26	บ้านดอนเตาอิฐ
13	บ้านรางยอม	27	บ้านหนองจอก
14	วัดดอนเจดีย์	28	บ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105

ตารางที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

99 โรงเรียน แบ่งตามอำเภอ (ต่อ)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2			
อำเภอห้วยกระเจา จำนวน 24 โรงเรียน			
1	อนุบาลห้วยกระเจา	13	บ้านสระจันทอง
2	บ้านช่อง	14	บ้านไผ่สี
3	บ้านไพรงาม	15	วัดดอนแสลบ
4	บ้านเขาศาลา	16	วัดหนองปลิง
5	บ้านทุ่งมั่งกะหระ	17	วัดเขารักษ์
6	บ้านทัพพระยา	18	บ้านตลุงใต้
7	บ้านเขากรวด	19	บ้านพนมนาง
8	วัดสระลงเรือ	20	บ้านหนองนางเล็ง
9	บ้านหนองเจริญสุข	21	บ้านวังไผ่
10	เมตตาจิต	22	บ้านหนองตายอด
11	บ้านห้วยลึก	23	บ้านอ่างหิน
12	บ้านห้วยยาง	24	บ้านนาใหม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารและการประกันคุณภาพภายใน มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ไพโรจน์ ท่าเรือลักษณ์ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก⁷⁶

จิตพวรรณ กระเชียวรัมย์ ศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและขนาดสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัด

---

⁷⁶ไพโรจน์ ท่าเรือลักษณ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2560), ข.

กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และมีจริยธรรมทางด้านเทคโนโลยีเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ⁷⁷

โกสินทร์ สังกัดกลาง ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม รองลงมา คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และ3) คุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับ ปานกลางถึงระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01⁷⁸

พิชามณูช หอยสังข์ ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานและคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบระดับคุณภาพชีวิต

⁷⁷ จิตพวรรณ กระจิณรัมย์, “คุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2562), ข.

⁷⁸โกสินทร์ สังกัดกลาง, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2” *The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)* 27, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2564) 216-217.

การทำงานกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.41$)⁷⁹

ณัฐภักดิ์ ฝ่ายค้อ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษารองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.738$) หรือ 73.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁸⁰

จันทร์เพ็ญ สันทาลุนัย ศึกษาเรื่องทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ทักษะ

⁷⁹ พิชามณูช หอยสังข์, “คุณภาพชีวิตการทำงานและคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1” วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น 8, 3 (มีนาคม 2565) 216-217.

⁸⁰ ณัฐภักดิ์ ฝ่ายค้อ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3” วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด 4, 1 (มกราคม-เมษายน 2567) 107.

ด้านการจูงใจ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การรายงานผลการประเมินตนเองการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ 3) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁸¹

ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวม และรายด้าน 2) ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมกับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ การติดตามความก้าวหน้ากับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 3 คู่มิมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁸²

จตุรัตน์ นรินทร และ ธัญศญา ธรรมโสภณ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัด

⁸¹ จันท์เพ็ญ สันทาลุณย์, “ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผล ต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 20, 90 (กรกฎาคม-กันยายน 2556) 88.

⁸² ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2560), 3.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁸³

ดวงแข สุขประเสริฐ และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ใน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้า สมการ ได้แก่ ด้านหลักในการทำงาน ด้านการมองการณ์ไกล และด้านความยั่งยืน โดยมีประสิทธิภาพในการ ทำนาย ร้อยละ 83.00⁸⁴

วรรณภา นันทะแสง ศึกษาเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและ

⁸³ จุฑารัตน์ นิรันดร และ ธัญศญา ธรรมโสภณ, “ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 10, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562) 113.

⁸⁴ ดวงแข สุขประเสริฐ และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3” วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ 6, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563) 496.

สารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน⁸⁵

ณัชชา อุตสาหะ ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้ง ภาพรวม และรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดตำแหน่ง การเรียนรู้ การ ตัดสินใจ การตีความ ความท้าทาย และการคาดการณ์ ตามลำดับ 2) ระดับการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหา น้อย ดังนี้ การติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการ ประเมินคุณภาพ ตามลำดับ และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การเรียนรู้ (X6) การตัดสินใจ (X4) และการจัดตำแหน่ง (X5) ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา (Ytot) โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 70.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการ วิเคราะห์การถดถอย คือ $Y_{tot} = 1.14 + 0.43 (X6) + 0.15 (X4) + 0.17 (X5)$ ⁸⁶

งานวิจัยต่างประเทศ

แมกนุสัน (Magnuson) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า คุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งในด้านส่วนตัวและลักษณะ ด้านวิชาชีพ คุณลักษณะด้านส่วนตัวได้แก่ มีความยุติธรรม มีความรอบรู้ มีอารมณ์มั่นคงเปิดเผย

⁸⁵ วรธรรณา นันทะแสง “การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1” *Journal of Buddhist Education and Research : JBER* 7, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564) 277-278.

⁸⁶ ณัชชา อุตสาหะ “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2” *Journal of Institute of Trainer Monk Development* 6, 1 (มกราคม-มีนาคม 2566) 54-55.

เข้าใจง่าย มีความมั่นคงคือ คงเส้นคงวา และมีความเห็นใจผู้อื่น คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักที่จะมอบหมายงาน มีการวางแผนและจัดหน่วยงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถตัดสินใจดี มีความสามารถในการติดต่อผู้อื่นได้ รู้จักใช้อำนาจเหมาะสม⁸⁷

อารี และคณะ (Ali and others) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้นำใน “The Door of Opportunity” โดยมีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ ในด้านความกล้าหาญ ความเฉลียวฉลาด การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้ และเพศ ผลการผลการวิจัยพบว่า ความกล้าหาญ และเพศชายเป็นลักษณะสำคัญของผู้นำ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองว่าความกล้าหาญ ความเฉลียวฉลาด การปกป้องผู้คน และความสามารถเชิงอักษรศาสตร์ที่ดีเป็นลักษณะความเป็นผู้นำในเชิงบวก⁸⁸

ไอบุกัน และคณะ (Ibukun and others) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะส่วนบุคคลและ ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลในรัฐเอเกติ โนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง อายุของผู้นำกับประสิทธิผลในการเป็นผู้นำ และไม่มีมีความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการเป็นผู้นำของผู้ชายและหญิง จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ประสบการณ์ในการทำงานส่งผลกับประสิทธิผล และความแตกต่างด้านเพศไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเป็นผู้นำ⁸⁹

อูชาเรีย และคณะ (Eucharía and other) ศึกษาเรื่อง การประเมินการประกันคุณภาพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและผลกระทบต่อการศึกษาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการศึกษามีการดำเนินการในระดับต่ำ ผู้อำนวยการและครูมีความสัมพันธ์กับวิธีการดำเนินการมาตรการประกันคุณภาพในโรงเรียน และ

---

⁸⁷ Magnuson, “The Characteristics of Successful School Business Manager” (Los Angeles: University of Southern California, 1971), 78-91.

⁸⁸ Kamran Ali, Muhammad Arsalan, and Shumaila Hassan “Leadership Traits in the Door of Opportunity and Teachers’ Perception of a Leader.” *Annals of Human and Social Sciences* 4, 2 (April-June 2023): 378-386.

⁸⁹ W. O. Ibukun, Babatope Kolade Oyewole and Thomas Olabode Abe, "Personality Characteristics and Principal Leadership Effectiveness In Ekiti State, Nigeria," *International Journal of Leadership Studies* 6, 2 (2011): 247-262.

ส่งผลให้นักศึกษาในการเลือกอาชีพด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หากไม่มีการจัดงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกทางที่เพียงพอต่อการศึกษา⁹⁰

---

⁹⁰ Eucharia Amaka Onu and others," Appraisal of Quality Assurance Measures in the Management of Secondary Schools and its Implication on Science, Technology, Engineering and Mathematics Education," **International Journal of Mechanical and Production Engineering Research and Development** 1, 11 (February 2021): 159.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และ ครู ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธี วิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยเป็นระบบและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดการเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการของการดำเนินการตามโครงร่างงานวิจัย โดยการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ บทความ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์จัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอขอความเห็นชอบและขออนุมัติจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตของการวิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา และความเชื่อมั่น นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์และส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วนำ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

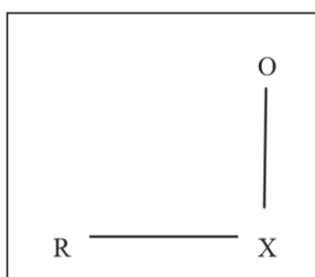
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one – shot, non – experimental case study) ซึ่งแสดงด้วยแผนผัง (diagram) ดังนี้

R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 99 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง จากการเปิดตารางการประมาณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁹¹ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 โรงเรียน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) มีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตาม อำเภอท่ามะกา พนมทวน และห้วยกระเจา

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วนประชากรแต่ละอำเภอ ได้กลุ่ม ตัวอย่าง อำเภอท่ามะกา จำนวน 38 โรงเรียน อำเภอพนมทวน จำนวน 23 โรงเรียน และอำเภอห้วยกระเจา จำนวน 19 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 160 คน

---

⁹¹ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal for Educational and Psychological Measurement*, No.3 (November, 1970): 608.

ตารางที่ 2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

อำเภอ	โรงเรียน		ผู้ให้ข้อมูล		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ท่ามะกา	47	38	38	38	76
พนมทวน	28	23	23	23	56
ห้วยกระเจา	24	19	19	19	38
รวม	99	80	80	80	160

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) ตามแนวคิดของ นอร์ทเฮาส์ (Northouse) ซึ่งประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ คือ

2.1 ความฉลาดเฉลียว(Intelligence) (X_1) หมายถึง สติปัญญา ความสามารถในการพูด การรับรู้เป็นเหตุเป็นผล สติปัญญาที่แตกต่างต่อผู้ติดตามจากผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) (X_2) หมายถึง ความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคคล รวมถึงการเคารพตนเอง และมีความเชื่อว่าบุคคลหนึ่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ และมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

2.3 ความตั้งใจ (Determination) (X_3) หมายถึง แสดงความมุ่งมั่นเพื่อให้ความต้องการในการปฏิบัติงานสำเร็จลงตามเป้าหมาย การริเริ่ม การยึดมั่น มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น พยายามควบคุมสถานการณ์ พยายามกำจัดอุปสรรคเฉพาะหน้า และการแสดงความมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ติดตามต้องการการชี้นำ

2.4 ความซื่อสัตย์ (Integrity) (X_4) หมายถึง คุณภาพของความจริงจังและความไว้วางใจ ยึดมั่นอยู่กับหลักการ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ซื่อสัตย์เชื่อถือได้ ไมโกหก และเป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อถือ

2.5 การเข้าสังคม (Sociability) (X_5) หมายถึง เป็นมิตร เป็นกันเอง สุภาพนอบน้อม มีไหวพริบดี และชอบเจรจาต่อรอง มีไหวพริบต่อความต้องการด้านอื่นๆ และสร้างความสัมพันธ์ในการร่วมมือกับผู้ตาม

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน (Y_{tot}) ตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา โดยได้เสนอหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 7 ประการ คือ

3.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1) หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ และมีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

3.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) หมายถึง จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ โดยมีการสะท้อนคุณภาพ ความสำเร็จอย่างชัดเจน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผน ๒ ประเภท เป็นแผนระยะกลาง 3-5 ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี(Action Plan)ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับรายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ

3.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3) หมายถึง บริหารและจัดการเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีวัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

3.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4) หมายถึง กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา และกำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน

สถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

3.5 ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) หมายถึง การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ ติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้น กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล สร้างเครื่องมือติดตามผลจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6) หมายถึง รายงานผลการประเมินตนเองสะท้อนคุณภาพ นำผลมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รวบรวมข้อมูลสารสนเทศข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐาน รายงานประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา นำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐาน 2) มีหลักฐานในการอ้างอิง 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนา รายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

3.7 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y_7) หมายถึง สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป

เครื่องมือการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือก ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ผู้วิจัยพัฒนา ตามแนวคิดและทฤษฎีของ นอร์ทเฮาส์ (Northouse)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale)⁹² โดยกำหนดช่วงระดับคะแนนของแต่ละพฤติกรรมโดยมีความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารหรือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารหรือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารหรือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารหรือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารหรือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

⁹² Rensis Likert, *New Pattern of Management* (New York: McGraw-Hill, 1961),

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ตำรา บทความ ตลอดจนเอกสารประกอบงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยการปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดย นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) และนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งซึ่งค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามฉบับนี้อยู่ ระหว่าง 0.80 - 1.00 แสดงว่าใช้ได้ทุกข้อคำถามโดยมีบางข้อต้องปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู รวมทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้กลับมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.983

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 80 โรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน จัดระเบียบของข้อมูล และลงรหัส จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่า

มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ
ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ ในการแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ⁹³ ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร /การประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร /การประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร /การประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร /การประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร /การประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 โดย
พิจารณาจากค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation
Coefficient) โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ ดังนี้

ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

.30 - .69 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ต่ำกว่า .30 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็น 1 แสดงว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันแบบ
สมบูรณ์ และถ้าค่าสหสัมพันธ์ มีค่าเป็น 0 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ถ้าค่า r มีค่า
เป็นบวกหมายความว่า ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และถ้าค่า r มีค่าเป็นลบ
หมายความว่า ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม⁹⁴

⁹³ John W. Best, **Research in Education**, 10th ed. (Tamil Nadu: Pearson India Education, 2017), 341-342.

⁹⁴ อธิษฐาน อุ่นอารมณ์เลิศ, **วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ 2. (โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), 240.

สรุป

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อทราบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
- 2) เพื่อทราบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
- 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ใช้สถานศึกษา เป็นหน่วยวิเคราะห์ ประชากร คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 99 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 80 โรงเรียน จากการ เปิดตารางประมาณการขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และ ทำการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random Sampling) จำแนกตามอำเภอ กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 160 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ตามแนวคิดของนอร์ธเฮาส์ (Northouse) และแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ตามแนวคิดสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดให้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีของ นอร์ทเฮาส์ (Northouse) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา และใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นหน่วย วิเคราะห์ (Unit Of Analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 160 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 69 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.25 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	35	25.40
	หญิง	103	74.60
	รวม	138	100.00
2	อายุ		
	20-30 ปี	17	12.32
	31-40 ปี	56	40.58
	41-50 ปี	39	28.26
	51-60 ปี	26	18.84
	รวม	138	100.00
3	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ปริญญาตรี	74	53.62
	ปริญญาโท	62	44.93
	ปริญญาเอก	2	1.45
	รวม	138	100.00
4	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	61	44.20
	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา	3	2.17
	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	3.62
	ครู	69	50.00
	รวม	138	100.00

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม(ต่อ)

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	1-5 ปี	19	13.77
	6-10 ปี	52	37.68
	11-15 ปี	23	16.67
	16-20 ปี	14	10.14
	21-25 ปี	4	2.90
	26-30 ปี	11	7.97
	มากกว่า 30 ปี	15	10.87
	รวม	138	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 138 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 เมื่อพิจารณาอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.58 รองลงมาคือมีอายุ 41-50 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 28.26 อายุ 51-60 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.84 และอายุ 20-30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.32 โดยมีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 44.93 และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.45 สำหรับตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.62 และตำแหน่งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.17 ในขณะที่ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม 6-10 ปี มาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.68 รองลงมา คือมีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.77 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 30 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.87 มีประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.14 มีประสบการณ์การทำงาน 26-30 ปีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.97 และมีประสบการณ์ การทำงานน้อยที่สุด 21 -25 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ในการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 69 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ
เบสท์(Best) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 - 9 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

(n=69)

ด้าน	คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความฉลาดเฉลียว (X_1)	4.29	0.43	มาก
2	ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_2)	4.28	0.46	มาก
3	ความตั้งใจ (X_3)	4.27	0.51	มาก
4	ความซื่อสัตย์ (X_4)	4.35	0.41	มาก
5	การเข้าสังคม (X_5)	4.28	0.36	มาก
	รวม(X_{tot})	4.29	0.30	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 (X_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.30)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไป
หาน้อย ดังนี้ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.41) ความฉลาดเฉลียว ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.43)
การเข้าสังคม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.36) ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.46)
และความตั้งใจ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.36 – 0.51 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความฉลาดเฉลียว

(n=69)

ข้อที่	ความฉลาดเฉลียว (X_1)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีทักษะความสามารถในด้านการพูดสื่อสาร	4.17	0.85	มาก
2	ผู้บริหารมีความสามารถในการรับรู้ที่ดี	4.39	0.74	มาก
3	ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลในการปฏิบัติงาน	4.33	0.83	มาก
4	ผู้บริหารมีความสามารถใกล้เคียงกับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา	4.35	0.79	มาก
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารต่อผู้ร่วมงานที่ดี	4.18	0.86	มาก
รวม		4.29	0.43	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความฉลาดเฉลียว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความสามารถในการรับรู้ที่ดี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) ผู้บริหารมีความสามารถใกล้เคียงกับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.79) ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.83) ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารต่อผู้ร่วมงานที่ดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.86) และผู้บริหารมีทักษะความสามารถในด้านการพูดสื่อสาร ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.74 – 0.86 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

(n=69)

ข้อที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_2)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง	4.32	0.90	มาก
2	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญจากบุคคลอื่น	4.14	0.98	มาก
3	ผู้บริหารมีความเคารพต่อการตัดสินใจของตนเอง	4.36	0.85	มาก
4	ผู้บริหารมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้	4.26	0.85	มาก
5	ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง และเหมาะสม	4.29	0.87	มาก
รวม		4.28	0.46	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความเคารพต่อการตัดสินใจของตนเอง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.85) ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.90) ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.87) ผู้บริหารมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.85) และผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญจากบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.98) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.85 – 0.98 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความตั้งใจ

(n=69)

ข้อที่	ความตั้งใจ (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารแสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย	4.20	0.88	มาก
2	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน	4.08	0.96	มาก
3	ผู้บริหารมีความยึดมั่นในเป้าหมายของการปฏิบัติงาน	4.37	0.77	มาก
4	ผู้บริหารพยายามควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย	4.30	0.87	มาก
5	ผู้บริหารพยายามหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน	4.38	0.86	มาก
6	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ตามต้องการการชี้้นำ	4.28	0.98	มาก
	รวม	4.27	0.51	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความตั้งใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารพยายามหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.86) ผู้บริหารมีความยึดมั่นในเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) ผู้บริหารพยายามควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.87) ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ตามต้องการการชี้้นำ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.98) ผู้บริหารแสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.88) และผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.77 - 0.98 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความซื่อสัตย์

(n=69)

ข้อที่	ความซื่อสัตย์ (X_4)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีความไวใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.42	0.73	มาก
2	ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.38	0.87	มาก
3	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	4.22	0.94	มาก
4	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ	4.38	0.54	มาก
5	ผู้บริหารเป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อถือ	4.32	0.64	มาก
รวม		4.35	0.41	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความไวใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.73) ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.87) ผู้บริหารเป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.54 – 0.94 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการเข้าสังคม

(n=69)

ข้อที่	การเข้าสังคม (X_s)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข	4.12	0.88	มาก
2	ผู้บริหารมีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น	4.39	0.74	มาก
3	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองต่อบุคคลอื่น	4.29	0.81	มาก
4	ผู้บริหารมีความสุขต่อบุคคลอื่น	4.35	0.80	มาก
5	ผู้บริหารมีไหวพริบดี ต่อการตัดสินใจในการทำงาน	4.36	0.84	มาก
6	ผู้บริหารรู้จักการเจรจาต่อรอง	4.13	0.81	มาก
7	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับผู้ตาม	4.33	0.81	มาก
รวม		4.28	0.36	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการเข้าสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) ผู้บริหารมีไหวพริบดี ต่อการตัดสินใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.84) ผู้บริหารมีความสุขต่อบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.80) ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับผู้ตาม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.81) ผู้บริหารมีความเป็นกันเองต่อบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.81) ผู้บริหารรู้จักการเจรจาต่อรอง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) และผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.88) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.74 – 0.88 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ในการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 69 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังรายละเอียดในตารางที่ 10-16 ดังนี้

ตารางที่ 10 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

(n=69)

ด้าน	การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)	4.30	0.40	มาก
2	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	4.30	0.48	มาก
3	ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	4.25	0.48	มาก
4	ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)	4.33	0.44	มาก
5	ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	4.28	0.39	มาก
6	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)	4.56	0.34	มากที่สุด
7	พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y_7)	4.28	0.45	มาก
รวม(Y_{tot})		4.33	0.24	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 (Y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.34) และอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.40) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.39) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.45)

และดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.34 – 0.48 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

(n=69)

ข้อที่	กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y ₁)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษา ครอบคลุมทั้ง 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก/ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่ เน้นเด็ก/ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.54	0.69	มากที่สุด
2	สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมระดม ความคิดเห็น และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนด มาตรฐานการศึกษา	4.28	0.69	มาก
3	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดย ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.10	0.49	มาก
4	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดย พิจารณาจากข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปี การศึกษาที่ผ่านมาอย่างครอบคลุมเหมาะสมและเป็นไปได้	4.25	0.89	มาก
5	สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการ ดำเนินงานที่เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง	4.33	0.78	มาก
รวม		4.30	0.40	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ที่สุดคือ สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ครอบคลุมทั้ง 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก/ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการ จัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็ก/ผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. =

0.46) และอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษา ประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.78) สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างครอบคลุมเหมาะสมและเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมระดมความคิดเห็น และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.89) และสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.49 – 0.48 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัธยเทศคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(n=69)

ข้อที่	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา	4.31	0.83	มาก
2	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	4.39	0.73	มาก
3	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและทันเวลา	4.35	0.79	มาก
4	สถานศึกษาจัดทำแผนระยะกลาง 3–5 ปี ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	4.23	0.82	มาก
5	สถานศึกษาจัดทำจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ งบประมาณรายรับ รายจ่าย และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ	4.17	0.95	มาก
รวม		4.30	0.48	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและ ทันเวลา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.79) สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.83) สถานศึกษาจัดทำแผนระยะ กลาง 3-5 ปี ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และ อุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.82) และสถานศึกษาจัดทำจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ งบประมาณรายรับ รายจ่าย และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ ระหว่าง 0.73 – 0.95 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทาง เดียวกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(n=69)

ข้อที่	ดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษามีการบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา	4.22	0.93	มาก
2	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา โดยไม่เป็นภาระกับครูหรือ ผู้เกี่ยวข้อง	4.23	0.86	มาก
3	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปี	4.33	0.77	มาก

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	ดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4	สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ เป็นไปตามระยะเวลาที่ กำหนด	4.22	0.82	มาก
5	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือของ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.25	0.72	มาก
รวม		4.25	0.48	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.77) สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72) สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.86) สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.82) และสถานศึกษามีการบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.93) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.93 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

(n=69)

ข้อที่	ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y ₄)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.44	0.78	มาก
2	สถานศึกษากำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.29	0.69	มาก
3	สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	4.26	0.89	มาก
4	สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.32	0.69	มาก
รวม		4.33	0.44	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.78) สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.69) สถานศึกษากำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.69) และสถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.69 – 0.89 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

(n=69)

ข้อที่	ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y ₅)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.41	0.73	มาก
2	สถานศึกษาติดตามผลระหว่างการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.32	0.68	มาก
3	สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.34	0.60	มาก
4	สถานศึกษากำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.21	0.88	มาก
5	สถานศึกษาสร้างเครื่องมือติดตามผลและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.19	0.68	มาก
6	สถานศึกษารายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.18	0.74	มาก
รวม		4.28	0.39	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.73) สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.63)

สถานศึกษาติดตามผลระหว่างการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.68) สถานศึกษากำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.88) สถานศึกษาสร้างเครื่องมือติดตามผลและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.68) และสถานศึกษารายงานผลการติดตามการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 0.88 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

(n=69)

ข้อที่	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SelfAssessment Report : SAR) (Y ₆)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองโดยสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา	4.48	0.76	มาก
2	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานที่กำหนด	4.60	0.64	มากที่สุด
3	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ	4.46	0.77	มาก
4	สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	4.72	0.64	มากที่สุด
5	สถานศึกษาเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.57	0.71	มากที่สุด
รวม		4.56	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.64) สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64) สถานศึกษาเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.71) และระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองโดยสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76) และสถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.64 – 0.77 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

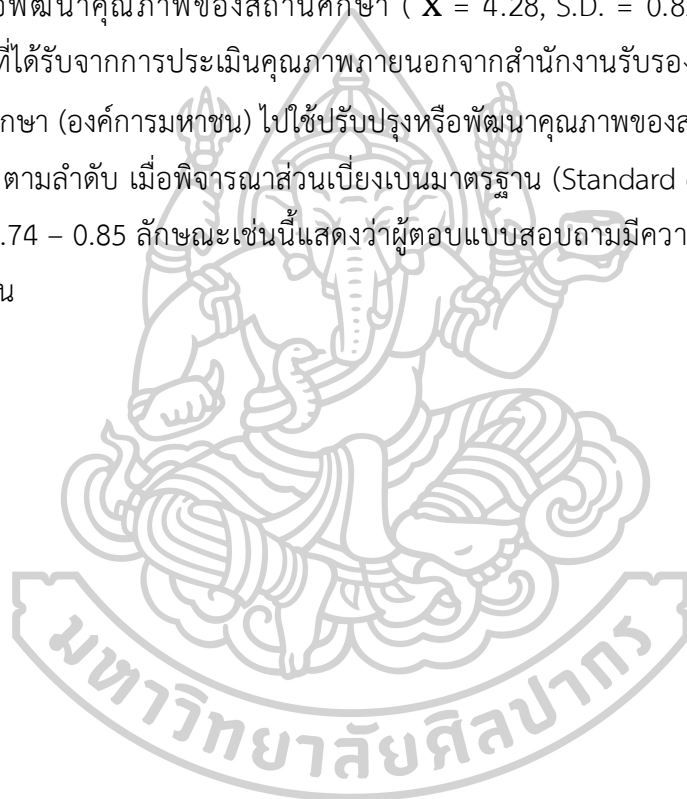
ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

(n=69)

ข้อที่	พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y ₇)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษานำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	4.28	0.85	มาก
2	สถานศึกษานำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	4.26	0.82	มาก
3	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.74	มาก
4	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยั่งยืนต่อไป	4.28	0.80	มาก
รวม		4.28	0.45	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.74) สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ยั่งยืนต่อไป ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.80) สถานศึกษานำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองไปใช้ ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.85) และสถานศึกษานำ ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.74 – 0.85 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปใน ทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารและการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product coefficient) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 18

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

(n=69)

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_{tot}
X_1	.403**	.295**	.205*	.189*	.370**	.024	.239**	.444**
X_2	.327**	.273**	.224**	.236**	.299**	.061	.338**	.444**
X_3	.358**	.428**	.349**	.270**	.341**	.041	.373**	.556**
X_4	.442**	.460**	.312**	.260**	.387**	.104	.175*	.555**
X_5	.318**	.332**	.291**	.109	.270**	-.013	.253**	.410**
X_{tot}	.525**	.516**	.403**	.307**	.474**	.059	.407**	.693**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

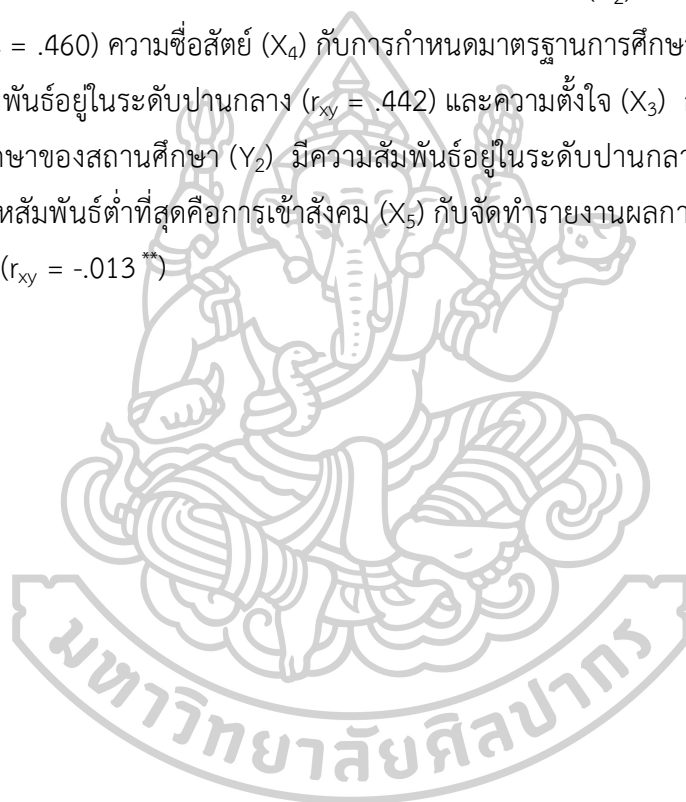
จากตารางที่ 18 พบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในระดับสูง ($r_{xy} = .693$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

เมื่อพิจารณารายด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ($X_1 - X_5$) พบว่า มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ความตั้งใจ (X_3) ($r_{xy} = .556$) ความซื่อสัตย์ (X_4) ($r_{xy} = .555$) และความฉลาดเฉลียว (X_1) ($r_{xy} = .444$)

เมื่อพิจารณารายด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($Y_1 - Y_7$) พบว่า มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับมาก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ (Y_1) ($r_{xy} = .525$) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) ($r_{xy} = .516$) และการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) ($r_{xy} = .474$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ในแต่ละด้าน ($X_1 - X_5$) กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($Y_1 - Y_7$) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (X_4) กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .460$) ความซื่อสัตย์ (X_4) กับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ (Y_1) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .442$) และความตั้งใจ (X_3) กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .428^{**}$) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือการเข้าสังคม (X_5) กับการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6) มีความสัมพันธ์ ($r_{xy} = -.013^{**}$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดให้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีของ นอร์ทเฮาส์ (Northouse) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา และใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นหน่วย วิเคราะห์ (Unit Of Analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 160 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.25 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความฉลาดเฉลียว 3) การเข้าสังคม 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง และ 5) ความตั้งใจ

2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 2) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ 4) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 6) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และ 7) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .693$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ในแต่ละด้าน ($X_1 - X_5$) กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($Y_1 - Y_7$) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (X_4) กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .460$) ความซื่อสัตย์ (X_4) กับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ (Y_1) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .442$) และความตั้งใจ (X_3) กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .428$) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือการเข้าสังคม (X_5) กับจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ($r_{xy} = -.013^{**}$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้จัดให้มีโครงการพัฒนาและยกระดับการทำงานให้สอดคล้องกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของทุกสถานศึกษา ตลอดจนจัดให้มีระบบและดำเนินการตามระบบการจัดการการเงิน งบประมาณและสินทรัพย์ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย แบบแผนของทาง

ราชการ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เป็นปัจจุบัน สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการจัดอบรม สัมมนา ความรู้ทักษะ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการวางแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย วินัย จรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน และมีการสรุปรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างผลงานคุณภาพเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนสอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากที่กล่าวมานี้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม และพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การเข้าสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ผู้อื่น การสร้างบุคลิกภาพที่ดี สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสต็อกดิลล์ (Stogdill) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะบุคคลเป็น 6 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญาและความสามารถ บุคลิกภาพ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และคุณลักษณะทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบาส (Bass) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย สง่า 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม 3) คุณลักษณะสติปัญญา 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน 6) คุณลักษณะทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของแมกนุสัน (Magnuson) ที่ศึกษาวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งในด้านส่วนตัวและลักษณะ ด้านวิชาชีพ คุณลักษณะด้านส่วนตัวได้แก่ มีความยุติธรรม มีความรอบรู้ มีอารมณ์มั่นคงเปิดเผย เข้าใจง่าย มีความมั่นคงคือ คงเส้นคงวา และมีความเห็นใจผู้อื่น คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่มี ความรู้ในการบริหารดี รู้จักที่จะมอบหมายงาน มีการวางแผนและจัดหน่วยงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถตัดสินใจดี มีความสามารถในการติดต่อผู้อื่นได้ รู้จักใช้อำนาจเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญชุ์ หอยสังข์ ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานและคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกสินทร์ สังกัดกลาง ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้จัดอบรมสื่อสาร แนวทาง หลักการและวิธีการการจัดทำการประกันคุณภาพการศึกษา และติดตามการประเมินคุณภาพการศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพ (My School Project) ในปีการศึกษา

2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีแผนงานการนิเทศ กำกับติดตาม สถานศึกษาในการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในต้นปีการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายในอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จัดการอบรมประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยศึกษานิเทศก์ ตลอดจนการให้คำปรึกษาและตรวจสอบการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำส่งหน่วยงานต้นสังกัดรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และพัฒนาสถานศึกษาต่อไป จึงทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาทุกแห่งภายในสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 มีการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับสำนักทดสอบทางการศึกษามีการเผยแพร่เอกสารคู่มือสำหรับการจัดทำประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌักทรารัตน์ ศรีเจริญ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ นีรันดร ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงแข สุขประเสริฐ และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา นันทะแสง ศึกษาเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชชา อุตสาหะ ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานด้านงานวิชาการ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ดีเพื่อให้การบริหารงานในกิจการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้านความฉลาดเฉลียว ผู้บริหารมีทักษะความสามารถในด้านการพูดสื่อสาร มีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง ส่งผลให้สามารถใช้อำนาจตามตำแหน่งมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนผู้บริหารแสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย ยึดมั่นในเป้าหมายของการปฏิบัติงาน พยายามควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย หาแนวทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน มีความเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ตามต้องการการชี้แนะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ซื่อสัตย์ เป็นมิตรกับบุคคลอื่น ส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ นายกองและเชื่อใจคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเหล่านี้อยู่ในระดับมากจึงอาจสามารถทำให้การบริหารงานในฝ่ายงานต่างๆ มีประสิทธิภาพมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารงานวิชาการที่สะท้อนให้เป็นถึงคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 47 บัญญัติให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งระบบประกันคุณภาพภายในประกอบไปด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพการดำเนินงานต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยผู้นำที่มีคุณลักษณะในการบริหารจัดการสถานศึกษา หากคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงอยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์ที่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ ท่าเรือ ลักษณะ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารัชมัย เขต 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ด้านความตั้งใจ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ผู้บริหารควรพัฒนาแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการส่งเสริมการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของสถานศึกษา และผู้บริหารควรสร้างความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรของสถานศึกษาให้สำเร็จตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. จากผลการวิจัยพบว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด สถานศึกษาควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3. จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับอย่างมีนัยสำคัญมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์ สร้างความน่าเชื่อถืออย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ และทันเวลา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเรื่องรูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำของบุคลากรในสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ, 2542.

โกสินทร์ สังกัดกลาง. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2” *The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ)* 27, 3 (กรกฎาคม-กันยายน, 2564), 216-217.

จันทร์เพ็ญ สันทาลุนย์. “ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2” *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร* 20, 90 (กรกฎาคม-กันยายน 2556): 88.

จุฑารัตน์ นิรันดร. “ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร* 10,2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 113.

จิตพวรรณ กระเชียวรัมย์. “คุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2562.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. *ภาวะผู้นำร่วมสมัย Contemporary Leadership*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2557.

ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 2560.

ณัชชา อุตสาหะ. “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2” *Journal of Institute of Trainer Monk Development* 6, 1 (มกราคม-มีนาคม, 2566): 54-55.

ณัฐปภัสร์ ฝ่ายค้อ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3” *วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด* 4, 1 (มกราคม-เมษายน 2567): 107.

ดวงแข สุขประเสริฐ และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3” *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ* 6, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 496.

ไทยรัฐออนไลน์. **ประเมินภายนอกช่วงโควิดได้เกินเป้า**, เข้าถึงเมื่อ 2 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2155193>

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณฺ์เลิศ. *วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ธีระ รุญเจริญ. *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2561.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. *ไต่ต่อย่อบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 5 นนทบุรี: ตีรณสาร จำกัด, 2557.

บุษบา ศรีมี. “การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2560.

บุษยา วีรกุล. *ภาวะผู้นำ*, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558.

พิชามญชฺ์ หอยสังข์. “คุณภาพชีวิตการทำงานและคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1” *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น* 8, 3 (มีนาคม, 2565): 216-217.

ไพโรจน์ ท่าเรือลักษณะ. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 4” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 2560.

พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส. *ภาวะผู้นำทางการศึกษา Education Leadership*, พิมพ์ครั้งที่ 2 .ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

พระครูสุตวรธรรมกิจ. *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.

- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (14 สิงหาคม 2542).
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 62 ก (3 กรกฎาคม 2546).
- ภารดี อนันต์นาวิ. “ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.” ใน **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. **ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), 205-206.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. **คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**, สงขลา: นำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2560.
- วรรณภา นันทะแสง. “การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1” **Journal of Buddhist Education and Research : JBER** 7, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 277-278.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. **การเรียนรู้ในโลก VUCA Social Quotient**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562.
- วิเชียร วิทยอดม. **ภาวะผู้นำ (ฉบับแนวใหม่) Leadership**. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: บริษัท ธนธัชการพิมพ์จำกัด, 2558.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. “ผู้นำกับการวิจัยและการประกันคุณภาพ.” ใน **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. **ภาวะผู้นำผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: พลก๊อบบี้ เซอร์วิสแอนด์ซัพพลาย, 2560.
- สนุก สิ่งหามาตร, พิกุล มีมาน และดุชฎีวัฒน์ แก้วอินทร์. “คุณลักษณะภาวะผู้นำของ ผู้บริหารองค์กรในศตวรรษที่ 21” **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 2560.
- สมชาติ กิจจรยง. **ศาสตร์และศิลป์ของผู้นำที่ครองใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: IBC Group, 2564.
- สัมมา ธนินิธย์. **ภาวะผู้นำของผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2556.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. “รายงานผลการนิเทศบูรณาการโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนเป็นฐาน (School Performance Center : SP Center) ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2566 ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2565” 2565.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. “รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2563.” 2564.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ,

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

สุกัญญา แซ่ม้อย. การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล, พิษณุโลก: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2560.

สุนทร โคตรบรรเทา. ภาวะผู้นำในองค์การสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง), กรุงเทพฯ:

ปัญญาชน, 2560.

อโนทัย แทนสวัสดิ์. “ผู้นำทางด้านหลักสูตรและการสอน.” ใน ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

อำไพ ไชยแก้ว. หลักการจัดการ , เข้าถึงเมื่อ 21 กันยายน 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/aunripreya456/5-khunlaksana-khxng-phuna>.

2023. Available from <https://www.mdpi.com/2227-7102/11/11/664>

ภาษาต่างประเทศ

Ali, K., Arsalan, M. and Hassan, S. “Leadership Traits in the Door of Opportunity and Teachers’ Perception of a Leader.” *Annals of Human and Social Sciences* 4, 2 (April-June 2023): 378-386.

Bass, M. B. *Stogdill’s handbook of leadership*. New York: The free press, 1981.

Best, J. W. *Research in Education*, 2 ed. (New Jersey: Prentice Hall, 1997.

DuBrin, J. A. *Leadership Research Findings, Practice, and Skills*. 8th ed.

Canada: Nelson Education, 2019.

Ibukun, W. O., Oyewole, K. B. and Abe, O. T. "Personality Characteristics and Principal Leadership Effectiveness In Ekiti State, Nigeria," *International Journal of Leadership Studies* 6, 2 (2011): 247-262.

Krejcie, R. V. and Morgan, W. D. “Determining Sample Size for Research Activities,”

Journal for Educational and Psychological Measurement, No.3 (November,

1970): 608.

Likert, R. **New Pattern of Management** .New York: McGraw-Hill, 1961.

Lunenburg, C. Fred and Ornstein C. Allan. **Educational Administration: Concepts and practices**, 7th ed. Belmont, CA: Wadsworth, 2022.

Magnuson. "The Characteristics of Successful School Business Manager". Los Angeles: University of Southern California, 1971.

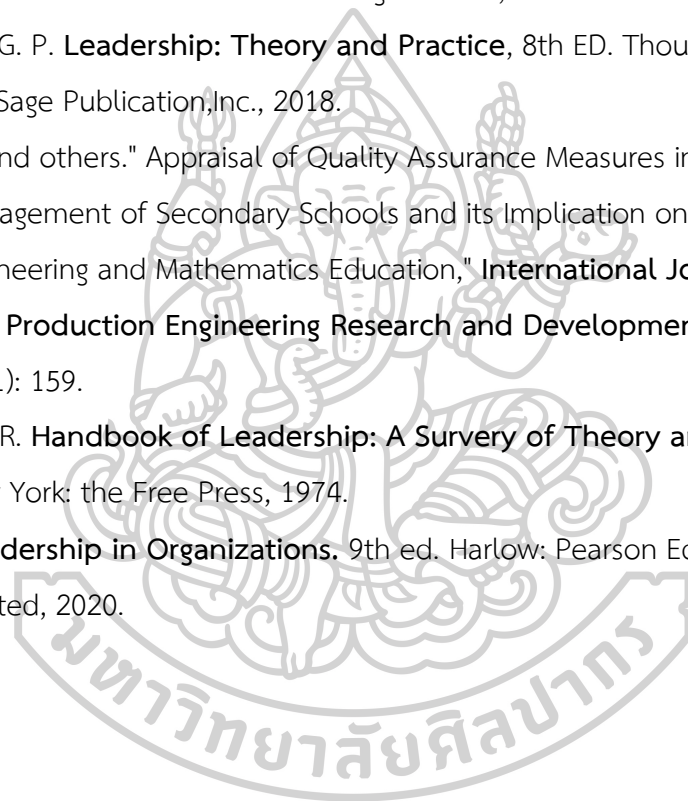
Mukhopadhyay, M. **ACADEMIC LEADERSHIP Enhancing School Effectiveness** Chennai: Deanta Global Publishing Services, 2023.

Northouse, G. P. **Leadership: Theory and Practice**, 8th ED. Thousand Oaks, CA: Sage Publication, Inc., 2018.

Onu, E. A. and others." Appraisal of Quality Assurance Measures in the Management of Secondary Schools and its Implication on Science, Technology, Engineering and Mathematics Education," **International Journal of Mechanical and Production Engineering Research and Development** 1, 11 (February 2021): 159.

Stogdill, M. R. **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research**. New York: the Free Press, 1974.

Yukl, G. **Leadership in Organizations**. 9th ed. Harlow: Pearson Education Limited, 2020.

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เครื่องมือวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8612.2/538

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

7 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อุดม อรุณราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายธนชัย อัสชะสวัสดิ์ รหัสประจำตัว 640620078 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา โทร. 08 7158 5454

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ-สกุล   ดร.อุดม อรุณราช
วุฒิการศึกษา   ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอมรวดี

2. ชื่อ-สกุล   ดร.สุมาลี สุธีกุล
วุฒิการศึกษา   ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

3. ชื่อ-สกุล   นางสุวิไล จันทร์สนอง
วุฒิการศึกษา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำแหน่ง   ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวิจัย พัฒนา
ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
สพป.กาญจนบุรี เขต 2

4. ชื่อ-สกุล   นางสาวญาณจิตตินันท์ แสนศรี
วุฒิการศึกษา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง   ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมิน ติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สพป.กาญจนบุรี เขต 2

5. ชื่อ-สกุล   นางธีรญา เหยี่ยมจุล
วุฒิการศึกษา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง   ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดห้วยเหนียว

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ตารางแสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำ
ของผู้บริหาร

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
ความฉลาดเฉลียว (Intelligence) (X1)									
1	ผู้บริหารมีทักษะความสามารถในด้านการพูดสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
2	ผู้บริหารมีความสามารถในการรับรู้ที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
3	ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	✓
4	ผู้บริหารมีความสามารถใกล้เคียงกับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	✓
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารต่อผู้ร่วมงานที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) (X2)									
6	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
7	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญจากบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
8	ผู้บริหารมีความเคารพต่อการตัดสินใจของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
9	ผู้บริหารมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
10	ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้องและเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
ความตั้งใจ (Determination) (X3)									
11	ผู้บริหารแสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3	4	5			
12	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
13	ผู้บริหารมีความยึดมั่นในเป้าหมายของการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
14	ผู้บริหารพยายามควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
15	ผู้บริหารพยายามหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	✓
16	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ตามต้องการการชี้แนะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
ความซื่อสัตย์ (Integrity) (X4)									
17	ผู้บริหารมีความไวใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
18	ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
19	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
20	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากคนอื่นๆ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	✓
21	ผู้บริหารเป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อถือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
การเข้าสังคม (Sociability) (X5)									
22	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
23	ผู้บริหารมีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
24	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองต่อบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
25	ผู้บริหารมีความสุภาพต่อบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	✓
26	ผู้บริหารมีไหวพริบดี ต่อการตัดสินใจในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3	4	5			
27	ผู้บริหารรู้จักการเจรจาต่อรอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
28	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับผู้ตาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ตารางแสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y1)									
1	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ครอบคลุมทั้ง 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก/ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและ การจัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัด ประสบการณ์ที่เน้นเด็ก/ผู้เรียนเป็น สำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
2	สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน การประชุมระดมความคิดเห็น และมี ความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนด มาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
3	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
4	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงานของปี การศึกษาที่ผ่านมาอย่างครอบคลุม เหมาะสมและเป็นไปได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
5	สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและ เป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นไปได้ใน การปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y2)									
6	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
7	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
8	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและทันเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
9	สถานศึกษาจัดทำแผนระยะกลาง 3-5 ปี ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
10	สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์งบประมาณรายรับ รายจ่าย และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y3)									
11	สถานศึกษามีการบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
12	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
	แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา โดยไม่เป็นภาระกับครูหรือ ผู้เกี่ยวข้อง								
13	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
14	สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ของแผนงาน โครงการ เป็นไปตาม ระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
15	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือของ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y4)									
16	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
17	สถานศึกษากำหนดการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
18	สถานศึกษามีการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยวิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายและ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
19	สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการ ประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
	ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา								
ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y5)									
20	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
21	สถานศึกษาติดตามผลระหว่างการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
22	สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
23	สถานศึกษากำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
24	สถานศึกษาสร้างเครื่องมือติดตามผลและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
25	สถานศึกษารายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SelfAssessment Report : SAR) (Y6)									
26	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองโดยสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
27	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
28	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้เห็นชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
29	สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
30	สถานศึกษาเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y7)									
31	สถานศึกษานำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
32	สถานศึกษานำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3	4	5			
33	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓
34	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยั่งยืนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	✓

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย และรายชื่อโรงเรียนทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่ อว 8612.2/626

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่ามะกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ

ด้วย นายธนชัย อัครเศสวัสดี รหัสนักศึกษา 640620078 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 08 7158 5454

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out)

1. โรงเรียนบ้านท่ามะกา
2. โรงเรียนวัดนาพระยา
3. โรงเรียนวัดท่าเรือ”อุตสาหกรรมวิทยาการ”
4. โรงเรียนวัดสระลงเรือ
5. โรงเรียนบ้านวังไผ่
6. โรงเรียนวัดศาลวนาราม
7. โรงเรียนวัดเขาสะพายแรง
8. โรงเรียนวัดห้วยสะพาน
9. โรงเรียนบ้านโคราช
10. โรงเรียนบ้านดอนตาลเสี้ยน
11. โรงเรียนบ้านไร่ร่วมวิทยาการ
12. โรงเรียนบ้านไผ่สี
13. โรงเรียนวัดหนองลาน
14. โรงเรียนวัดพระแท่นดงรัง
15. โรงเรียนบ้านตลุงใต้

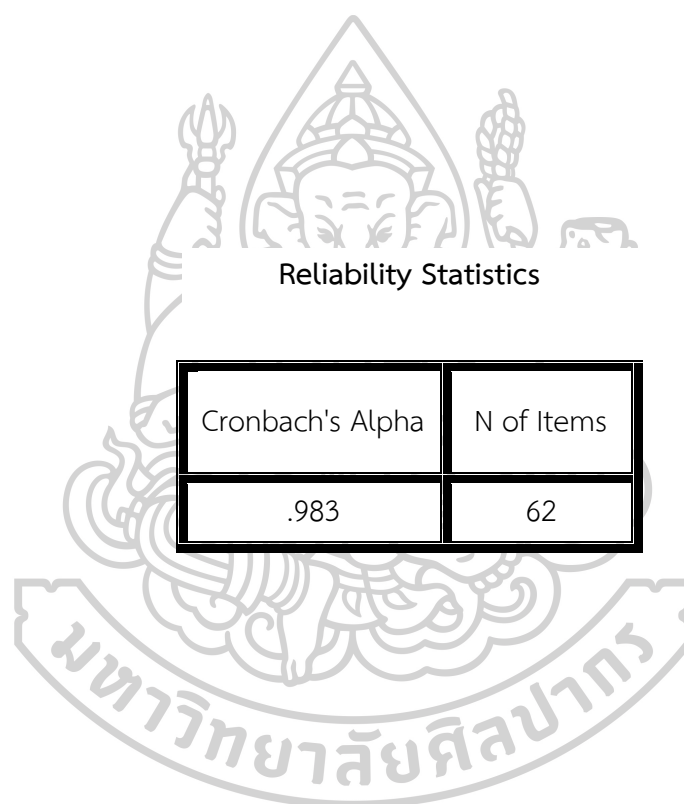

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโรงเรียนทดลองเครื่องมือวิจัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	288.9667	395.551	.478	.983
A2	288.8667	391.568	.684	.983
A3	288.9667	391.895	.642	.983
A4	289.1667	393.592	.348	.984
A5	288.9000	391.610	.670	.983
A6	288.8000	397.338	.509	.983
A7	288.8667	395.430	.577	.983
A8	288.8667	388.878	.811	.982
A9	288.9333	389.444	.761	.983
A10	288.9333	392.823	.689	.983
A11	288.7333	393.237	.822	.982
A12	288.7667	392.737	.806	.982
A13	288.8000	392.924	.760	.983
A14	288.7333	393.857	.783	.983
A15	288.8333	391.937	.787	.983
A16	288.7667	392.875	.798	.983
A17	288.9000	391.128	.623	.983
A18	288.8000	388.924	.851	.982
A19	288.8333	390.764	.851	.982
A20	288.8000	389.407	.827	.982
A21	288.7667	392.875	.798	.983
A22	288.9000	389.128	.786	.983
A23	288.8333	393.661	.692	.983
A24	288.8333	392.489	.756	.983
A25	288.7667	392.737	.806	.982
A26	288.8000	393.821	.709	.983
A27	288.8667	393.085	.703	.983
A28	288.8000	393.821	.709	.983
B1	288.7667	396.185	.602	.983
B2	288.8333	394.006	.673	.983
B3	288.8000	396.579	.552	.983
B4	288.7000	397.528	.595	.983
B5	288.7333	397.306	.567	.983
B6	288.7000	395.872	.706	.983
B7	288.7667	395.013	.671	.983
B8	288.7667	392.047	.848	.982

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
B9	288.7000	396.424	.669	.983
B10	288.7333	394.271	.757	.983
B11	288.7000	394.148	.823	.983
B12	288.8333	396.213	.552	.983
B13	288.7333	394.685	.731	.983
B14	288.6667	395.126	.831	.983
B15	288.7333	395.926	.653	.983
B16	288.7333	394.202	.762	.983
B17	288.8000	396.993	.529	.983
B18	288.7667	395.013	.671	.983
B19	288.7667	394.944	.675	.983
B20	288.7333	393.030	.835	.982
B21	288.7667	393.289	.773	.983
B22	288.7667	395.151	.663	.983
B23	288.7333	395.789	.662	.983
B24	288.7000	395.183	.753	.983
B25	288.8000	393.338	.736	.983
B26	288.7000	395.528	.730	.983
B27	288.8333	393.523	.699	.983
B28	288.7667	393.082	.786	.983
B29	288.7667	393.633	.753	.983
B30	288.7667	395.289	.655	.983
B31	288.8000	393.821	.709	.983
B32	288.8333	393.385	.707	.983
B33	288.7333	394.202	.762	.983
B34	288.8000	395.407	.618	.983

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว 8612.2/6

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

3 มกราคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีอพนัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ

ด้วย นายธนชัย อัสชะสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 640620078 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา โทร. 08 7158 5454

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล

อำเภอท่ามะกา

1. โรงเรียนวัดศรีอพนัน	24. โรงเรียนบ้านทุ่งประทุน
2. โรงเรียนบ้านหนองลาน	25. โรงเรียนวัดดอนชะเอม
3. โรงเรียนวัดกระต่ายเต็น	26. โรงเรียนวัดห้วยเหนียว
4. โรงเรียนอนุบาลลูกแกประชาชนูปทิศ	27. โรงเรียนวัดเขาสามสิบหาบ
5. โรงเรียนวัดใหม่เจริญผล	28. โรงเรียนบ้านหนองหิน
6. โรงเรียนบ้านหนองตาแพ่ง	29. โรงเรียนบ้านเขาช่อง
7. โรงเรียนบ้านรางกระต่าย	30. โรงเรียนวัดหนองพลับ
8. โรงเรียนบ้านหนองตากง	31. โรงเรียนวัดท่ากระทุ่ม
9. โรงเรียนวัดตระคำเอน	32. โรงเรียนวัดแสนตอ
10. โรงเรียนวัดสำนักศรี	33. โรงเรียนบ้านดอนเข้
11. โรงเรียนวัดดงสัก”หมั่นวิทยาคาร”	34. โรงเรียนบ้านอุโลกสีห์มื่น
12. โรงเรียนเกียรติวัจนเวคิน 1 (วัดปากบาง)	35. โรงเรียนบ้านดอนรัก
13. โรงเรียนดอนสามง่ามผิว หงสวีณะอุปถัมภ์	36. โรงเรียนบ้านหนองซอณฝั่งผดุงวิทย์
14. โรงเรียนบ้านจันทร์ลาดวิทยา	37. โรงเรียนประชาวิทยาคาร
15. โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น	38. โรงเรียนวัดดาปานนิมิต มิตรภาพที่ 142
16. โรงเรียนบ้านชายชุม	
17. โรงเรียนวัดหนองพันท้าว	
18. โรงเรียนวัดเขาตะนัน	
19. โรงเรียนวัดห้วยตะเคียน	
20. โรงเรียนวัดหนองโรง	
21. โรงเรียนวัดสนามแย้	
22. โรงเรียนบ้านหนองกรด	
23. โรงเรียนวัดทุ่งมะกรูด	

อำเภอพนมทวน

1. โรงเรียนบ้านดอนมะขาม	13. โรงเรียนบ้านสระลุมพุก
2. โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์	14. โรงเรียนเกียรติวัธนะเวคิน 2 (วัดปลักเขว้า)
3. โรงเรียนบ้านหนองจอก	15. โรงเรียนวัดพังตรุ
4. โรงเรียนบ้านห้วยด้วน	16. โรงเรียนบ้านบ่อระแหง
5. โรงเรียนบ้านหลุมหิน	17. โรงเรียนบ้านโป่งกูป
6. โรงเรียนบ้านบ่อหว่า	18. โรงเรียนบ้านกระเจา
7. โรงเรียนบ้านดอนสระ	19. โรงเรียนวัดเบญพาต
8. โรงเรียนวัดทุ่งสมอ	20. โรงเรียนบ้านดอนเตาอิฐ
9. โรงเรียนบ้านวังรัก	21. โรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105
10. โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	22. โรงเรียนอนุบาลพนมทวน
11. โรงเรียนวัดบ้านน้อย	23. โรงเรียนวัดบ้านทวน
12. โรงเรียนบ้านหนองขุย	

อำเภอห้วยกระเจา

1. โรงเรียนอนุบาลห้วยกระเจา	11. โรงเรียนบ้านสระจันทอง
2. โรงเรียนบ้านช่อง	12. โรงเรียนวัดดอนแสลบ
3. โรงเรียนบ้านไพรงาม	13. โรงเรียนวัดหนองปลิง
4. โรงเรียนบ้านเขาศาลา	14. โรงเรียนวัดเขารักษ์
5. โรงเรียนบ้านทุ่งมั่งกะหระ	15. โรงเรียนบ้านพนมนาง
6. โรงเรียนบ้านทัพพระยา	16. โรงเรียนบ้านหนองนางเล็ง
7. โรงเรียนบ้านเขากรวด	17. โรงเรียนบ้านหนองตายอด
8. โรงเรียนเมตตาจิต	18. โรงเรียนบ้านอ่างหิน
9. โรงเรียนบ้านห้วยลึก	19. โรงเรียนบ้านนาใหม่
10. โรงเรียนบ้านห้วยยาง	

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่องคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อความเป็นจริง

ผู้ตอบแบบสอบถามสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน
- 2) ครู 1 คน

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน จำนวน 67 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร	จำนวน 28 ข้อ
ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	จำนวน 34 ข้อ

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว โปรดจัดส่งแบบสอบถามนี้คืนทางเครื่องมือแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) ซึ่งผู้วิจัย ได้แนบมาพร้อมกันนี้แล้ว

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายธนชัย อัครเศสวัสถ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับ ผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	( ) 01
2	อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี	( ) 02
3	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	( ) 03
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ครู	( ) 04
5	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1-5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี ☐ 16-20 ปี ☐ 21-25 ปี ☐ 26-30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี	( ) 05

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงใน ในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ช่องเดียวเท่านั้น โดยแต่ละช่องจะแสดงระดับความต้องการดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ความฉลาดเฉลียว (Intelligence) (X1)							
1	ผู้บริหารมีทักษะความสามารถในการพูดสื่อสาร						
2	ผู้บริหารมีความสามารถในการรับรู้ที่ดี						
3	ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลในการปฏิบัติงาน						
4	ผู้บริหารมีความสามารถใกล้เคียงกับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา						
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารต่อผู้ร่วมงานที่ดี						
ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) (X2)							
6	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง						
7	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจต่อความสามารถและความเชี่ยวชาญจากบุคคลอื่น						
8	ผู้บริหารมีความเคารพต่อการตัดสินใจของตนเอง						
9	ผู้บริหารมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้						
10	ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง และเหมาะสม						
ความตั้งใจ (Determination) (X3)							
11	ผู้บริหารแสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย						
12	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ความตั้งใจ (Determination) (X3)							
13	ผู้บริหารมีความยึดมั่นในเป้าหมายของการปฏิบัติงาน						
14	ผู้บริหารพยายามควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย						
15	ผู้บริหารพยายามหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงาน						
16	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเมื่อถึงเวลาจำเป็นที่ผู้ตามต้องการการชี้แนะ						
ความซื่อสัตย์ (Integrity) (X4)							
17	ผู้บริหารมีความไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา						
18	ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา						
19	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง						
20	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากคนอื่นๆ						
21	ผู้บริหารเป็นผู้ที่น่ายกย่องและเชื่อถือ						
การเข้าสังคม (Sociability) (X5)							
22	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข						
23	ผู้บริหารมีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น						
24	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองต่อบุคคลอื่น						
25	ผู้บริหารมีความสุขต่อบุคคลอื่น						
26	ผู้บริหารมีไหวพริบดี ต่อการตัดสินใจในการทำงาน						
27	ผู้บริหารรู้จักการเจรจาต่อรอง						
28	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับผู้ตาม						

ตอนที่ 3 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงใน ในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ช่องเดียวเท่านั้น โดยแต่ละช่องจะแสดงระดับความต้องการดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y1)							
1	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ครอบคลุมทั้ง 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก/ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็ก/ผู้เรียนเป็นสำคัญ						
2	สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมระดมความคิดเห็น และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา						
3	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยผ่านความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา						
4	สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยพิจารณา จากข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่าง ครอบคลุมเหมาะสมและเป็นไปได้						
5	สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นไป ได้ในการปฏิบัติจริง						
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y2)							
6	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา						
7	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y2)							
8	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและทันเวลา						
9	สถานศึกษาจัดทำแผนระยะกลาง 3-5 ปี ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา						
10	สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์งบประมาณรายรับ รายจ่าย และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ						
ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y3)							
11	สถานศึกษามีการบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา						
12	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้อง						
13	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี						
14	สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด						
15	สถานศึกษาบริหารและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย						
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y4)							
16	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
17	สถานศึกษากำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง						
18	สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y4)							
19	สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา						
ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y5)							
20	สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
21	สถานศึกษาติดตามผลระหว่างการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
22	สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
23	สถานศึกษากำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
24	สถานศึกษาสร้างเครื่องมือติดตามผลและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
25	สถานศึกษารายงานผลการติดตามการทำงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง						
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SelfAssessment Report : SAR) (Y6)							
26	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองโดยสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา						
27	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานที่กำหนด						
28	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SelfAssessment Report : SAR) (Y6)							
29	สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี						
30	สถานศึกษาเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Y7)							
31	สถานศึกษานำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา						
32	สถานศึกษานำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา						
33	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง						
34	สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยั่งยืนต่อไป						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายธนชัย อชชะสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2550

สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา

โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ ดอนเจดีย์

พ.ศ. 2556

สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

พ.ศ. 2561

สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ.)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2564

ศึกษาต่อระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

